

KAZAKHSTAN YOUTH MAGAZINE

UNIQUM[®]

№8 (54) АПРЕЛЬ – МАЙ

SATBAEV UNIVERSITY

SU NATION

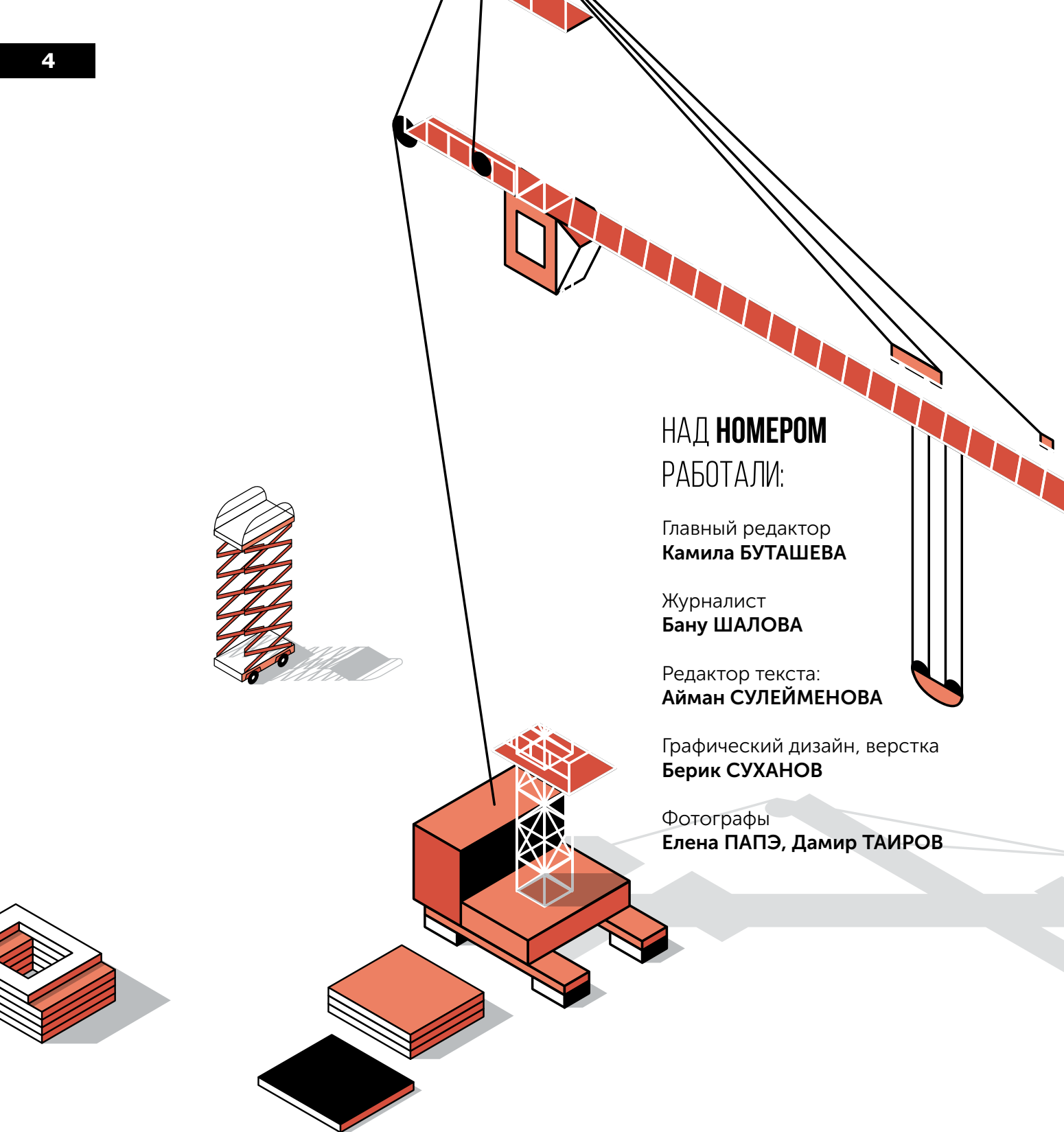
Политех спустя 10 лет вернул себе звание лучшего	6
Студенты и сотрудники	
Satbayev University приняли участие в «Ночи в музее – 2019»	8
Әскери кафедрадағы	
Әскери-спорттық мереке	10
«Жастар дәстүрді дәріптейді»	12
Сәтбаев университеті студенттері	
ҚР Тұңғыш Президенті – Елбасы кітапханасында	14
Field trip студентов в рамках дисциплины	
Современная история Казахстана	16
Қазақстанның қазіргі заманғы тарихы пәні аясында өткен студенттер саяхаты	17
Shell Eco-marathon Asia–2019	20

REAL TALK

Ғұлама ғалымның	24
құрметіне эссе сайысы өткізілді.....	24
Қ.И.Сәтбаевтың өмірі жастарға үлгі	27
Улица, на которой я родилась.....	28
“Қ.И. Сәтбаев өмірі туралы не білемін”	29
Қ. Сәтбаев және «Қырымның қырық батыры»	30
МАМАНДЫҚ ТАҢДАУ – ЖАУАПТЫ СӘТ	34
Куда в Алматы сдавать отходы на переработку	36
Асыл анам.....	39
5 уникальных мест в Казахстане, которые должен посетить каждый	40

ART&FACT

Стипендиальные программы для зарубежного образования.....	42
International competitions for students.....	46
4 young Kazakhstani filmmakers whose videos you should see.....	50
Top-5 Kazakhstan artists who should be in your playlist	52

НАД НОМЕРОМ РАБОТАЛИ:

Главный редактор
Камила БУТАШЕВА

Журналист
Бану ШАЛОВА

Редактор текста:
Айман СУЛЕЙМЕНОВА

Графический дизайн, верстка
Берик СУХАНОВ

Фотографы
Елена ПАПЭ, Дамир ТАИРОВ

Печатное издание UNIQUM зарегистрировано в Министерстве культуры и информации Республики Казахстан.

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания №17030-Ж от 10.04.2018 г.

Дата и номер первичной постановки на учет №13494-Ж, 02.04.2013 г.

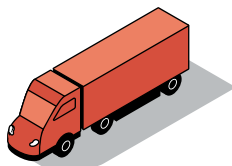
Выпуск №9 (55) май-июнь 2019 г.

Отпечатано в типографии НАО «КазННТУ им. К.И.Сатпаева».

Тираж 1200 экз. Распространяется бесплатно.

Адрес редакции: Республика Казахстан, г.Алматы, ул. Сатпаева, 22,

ГУК, каб.616, тел: (727) 292 43 06

ДОРОГИЕ ДРУЗЬЯ!

Вот и позади еще один учебный год. Без преувеличений, он выдался насыщенным и богатым на события и победы для Satbayev University. Подводя итоги, можно лишь поздравить всех нас с тем, что достойно встречали каждый день этих месяцев, которые пролетели как один миг. Мы заслужили хороший отдых!

Потому я желаю всем замечательного, интересного лета, которое наполнит вас энергией и воспоминания о котором будут согревать следующей зимой. Дерзайте пробовать новое, путешествуйте, знакомьтесь с новыми людьми, спите до обеда, а затем идите встречать рассвет в горы! Не сидите на одном месте, ведь движение – это жизнь.

А в этом номере вы можете прочитать о самых ярких событиях последних месяцев учебного года, о победах студентов и университета, которыми мы можем по праву гордиться, о новых летних конкурсах и стажировках, грантовых программах, которые помогут вам в будущем, и о многом другом.

Прекрасного лета!

*Камилла
Буртаниева*

ПОЛИТЕХ СПУСТЯ 10 ЛЕТ ВЕРНУЛ СЕБЕ ЗВАНИЕ ЛУЧШЕГО

Satbayev University возглавил Национальный (генеральный) рейтинг лучших технических вузов Казахстана. Независимое агентство по обеспечению качества в образовании (IQAA-Ranking) оценило Satbayev University на 95,78 баллов из 100, что на 3,88 балла выше, чем у занявшего второе место Казахстанско-Британского технического университета. Рейтинг IQAA является комплексным и включает в себя оценку академической деятельности, показатели успеваемости студентов, работу профессорско-преподавательского состава, авторитет у работодателей и мнения независимых экспертов.

Данный рейтинг формируется на основе анализа академических статистических показателей, оценки экспертов и опроса работодателей. Методология расчета институционального рейтинга базируется на трех составляющих, в двух из которых Satbayev University набрал максимальное количество баллов. Первая составляющая – это оценка качества академических ресурсов вуза, на которую приходится 70% от общего числа баллов. Вуз представляет IQAA-Ranking исходные данные, которые перепроверяются различными методами. Часть информации запрашивается IQAA из источников, не связанных с вузом. Вторая составляющая представляет собой средневзвешенную ре-

путационную экспертную оценку качества деятельности вуза. IQAA-Ranking определяет экспертный пул. Satbayev University набрал 150 баллов – максимально возможное количество баллов. Третья составляющая оценивает деятельность вуза на основании социологического опроса работодателей и государственных органов. По этой составляющей определяется престиж вуза, она также является репутационной. Satbayev University набрал максимальное количество баллов. Признание лидерства в рейтинге IQAA-Ranking является результатом плодотворной работы, которую Satbayev University ведет последние несколько лет. За это

время вуз взрастил новую плеяду талантливых выпускников. Сегодня Satbayev University ведет активную научно-исследовательскую деятельность, в которую вовлечены более 70% профессоров и молодых преподавателей. Университет получил престижную премию «Лидер науки» в номинации «Лидер по

количеству научных публикаций в сборнике «Web of Science Core», которая была присвоена университету за впечатляющий объем статей, опубликованных в престижных базах данных. Только за последние пять лет ученые Политеха издали 841 статью в базах данных Scopus и 575 статей – в Web of Science. За последние три года с участием Университета были открыты четыре новые научно-производственные структуры, в их числе: Международный научно-образовательный центр атомной промышленности «МЕНОЦАП», созданный совместно с компанией «КазАтомПром», Международный центр анализа и разработки месторождений «МЦАРМ», открытый совместно с транснаци-

ональным гигантом Baker Hughes, а GE Company, совместное предприятие по разработке и добыче метана в Карагандинской области «Satbayev University & ArcelorMittal Gas Production» и «Институт цифровой техники и технологий», основным вектором деятельности которого является разработка IT-проектов для бизнеса и государства. «Получив заслуженное признание, мы продолжим следовать дальнейшему плану развития университета в соответствии с поставленной Первым Президентом Казахстана задаче создания на базе нашего вуза крупнейшего научно-исследовательского центра,» – прокомментировал Ректор Satbayev University Искандер Бейсембетов.

НОЧЬ В МУЗЕЕ – 2019

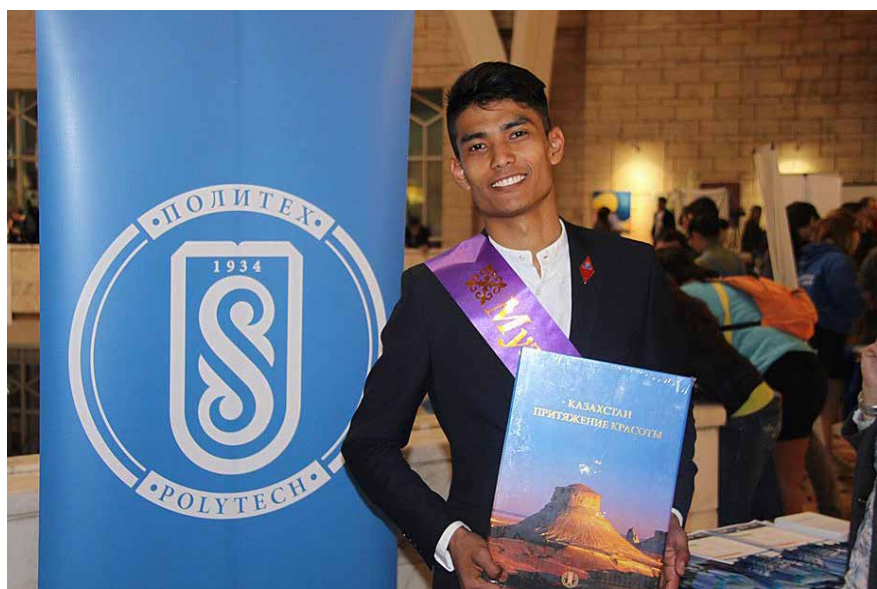
ДЕПАРТАМЕНТ ПО СТУДЕНЧЕСКИМ ВОПРОСАМ

«Ночь в музее» – международный проект, благодаря которому посетители имеют возможность открыть для себя новые страницы истории и культуры нашей страны, новые горизонты для собственного развития и самовыражения.

В преддверии международного праздника музеев Центральный государственный музей Республики Казахстан провел мероприятие «НОЧЬ В МУЗЕЕ-2019» под девизом «Молодежь: инициативы, достижения», направленное на поддержку современных молодежных инициатив и новаторских идей. Кажымукан Калиев представил Satbayev University на Аллее славы, где были собраны лучшие студенты таких вузов, как КазНУ им. аль-Фараби, КазГосЖенПУ, КазНПУ им. Абая, Казахская Национальная Академия искусств им.Т.Жургенова, Университет «Туран», МУИТ, Республиканский эстрадно-цирковой колледж им. Ж.Елебекова, Казахская Академия спорта и туризма, КазГАСА, Казахский Национальный Аграрный Университет, Алматинский колледж декоративно-прикладного искусства им. О.Тансыкбаева, Академия бизнеса моды «Сымбат».

В рамках профориентационной работы были представлены проекты кафедры «Робототехника», а также кафедры «Архитектура и дизайн», вызвавшие большой интерес у посетителей.

С приветственной речью выступила заместитель директора департамента по студенческим вопросам Айгерим Есбосынова, отметив действующую экспозицию, посвященную 120-летию К.И.Сатпаева как результат сотрудничества Центрального музея с Центром исторического наследия Satbayev University.

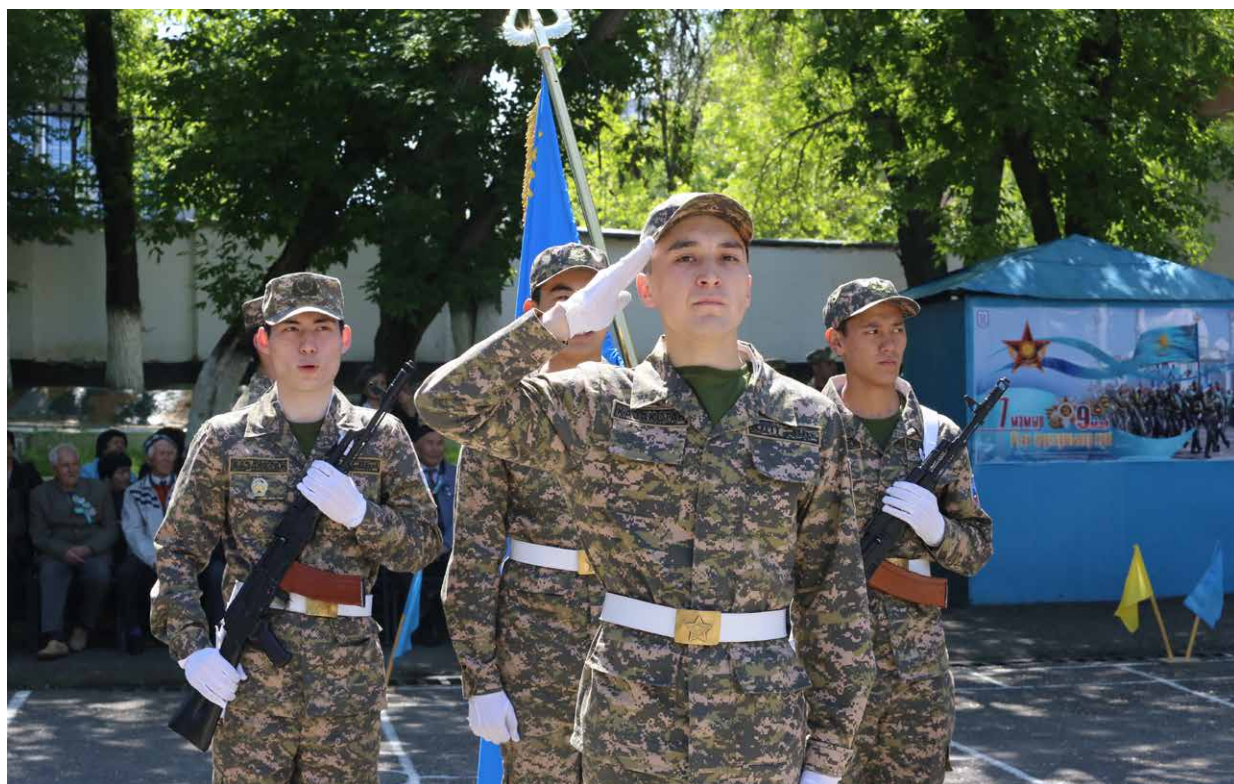

ӘСКЕРИ КАФЕДРАДАҒЫ ӘСКЕРИ-СПОРТТЫҚ МЕРЕКЕ

Қадыр АЛИКУЛОВ.

Әскери кафедраның оқытушысы
запастағы подполковник

Үстіміздегі жылы 6 мамыр күні Сәтбаев университетінің Әскери іс институты 7 мамыр – Отан қорғаушылар күні мен 9 мамыр – Ұлы

Отан соғысының жеңісіне арналған әскери-спорттық мереке өткізді. Әскери мереке басталар алдында жеке құрам сапқа тұрғызылып, Әскери іс институтының бастығы, запастағы полковник Б. Б. Қайнарбаев осы іс-шараға қатысқан Сәтбаев университетінің ректоры аппаратының басшысы Б.Х.Мұхтыбаевқа іс-шараны өткізуге дайындығы туралы тиісті рапорт берді. Одан кейін салтанатты түрде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны орындалып, Мемлекеттік Туымыз көк аспанда желбіреді.

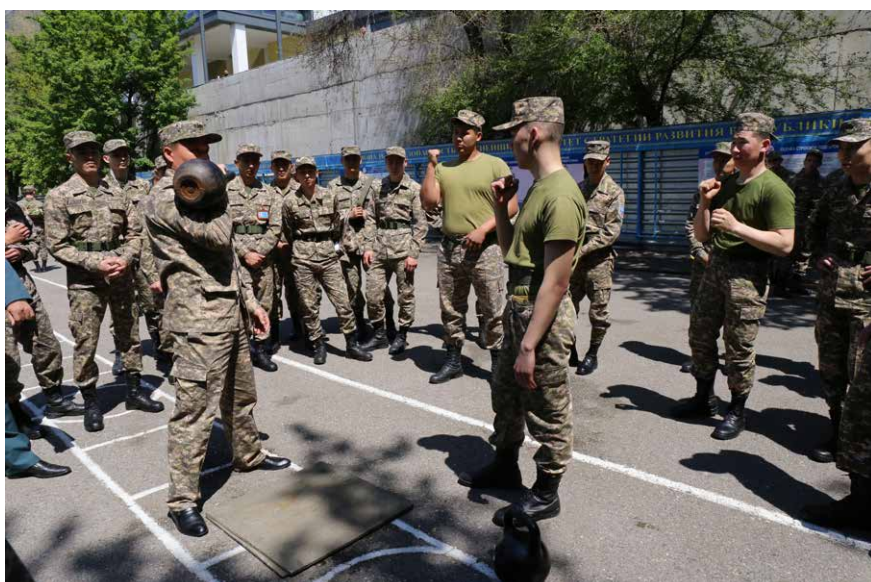

Алғаш құттықтау сөз алған Б.Х.Мұхтыбаев қатысушыларға аталмыш іс-шараның маңызы туралы айта келіп, әскери мерекені ашық деп жариялады.

Әскери қызмет жастардың дене шынықтыру дайындығының жоғары деңгейін талап етеді. Сондықтан да Әскери іс институты дене тәрбиесі мен жастардың әскери дайындығына баса назар аударады, ал спорттық-бұқаралық іс-шараларды жиі-жиі ұйымдастыру студенттерді әскери-патриоттық тұрғыда тәрбиелеудің негізі деп біледі.

Жарыс бағдарламасы екі кезеңнен тұрды: оған әскери-қолданбалы спорт түрлері мен күш жаттығулары кірді. Әскер тектері мен түрлерінің Әскери кафедрамен өзара қарым-қатынастық байланысы шеңберінде Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері десанттық-шабуылшы бригадасының әскери қызметшілері қоян-қолтық ұрыс тәсілдерін көрсетті.

Спорттық іс-шаралар аяқталғаннан кейін төрешілер алқасы жарыстың нәтижелерін қорытындылады. Жалпыкомандалық жұлделі орындар әскери-спорттық мереке кезеңдерінде жинаған баллдардың ең көп саны бойынша анықталды. Жеңімпаз командаларға кубоктар мен медальдар табыс етілді. Қалған қатысушылар естелік сыйлықтармен, дипломдармен және грамоталармен марапатталды. Әскери іс институтының мерекелік іс-шараларына Әскери кафедраның оқытушылары мен студенттері және арнайы шақырылған ардагерлер мен құрметті қонақтар қатысты.

ЖАСТАР ДӘСТҮРДІ ДӘРІПТЕЙДІ

Жамбыл КУЛЕСОВ

Студенттік мәселелер жөніндегі департамент

Сәтбаев университетінің студенттері «Жастар дәстүрді дәріптейді» атты қалалық фестивальға қатысты

«Жастар дәстүрді дәріптейді» фестивалының ең басты мақсаты – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Рухани жаңғыру: болашаққа бағдар» және «Ұлы даланың жеті қыры» атты бағдарламалық мақалаларына сәйкес, студент жастарды ата-бабаларымыздың ғасырлар бойы келе жатқан мұраларына мойын бұрғызып, олардың құндылықтарын дәріптеу болды.

Алматы қаласының ЖОО арасында өткен іріктеу кезеңінің нәтижесі бойынша «Алатау» дәстүрлі өнер театры Сәтбаев университетінің Студенттік шығармашылық орталығына ұсыныс білдіріп, «Бәйшешек» әдеби бірлестігін «Жастар дәстүрді дәріптейді» атты қалалық фестивальға қатысуға шақырған болатын. Аталмыш фестиваль техникалық мамандықтары бар жоғары оқу орындары арасында өткен еді. Студенттер ата-бабамыздың ғасырлар бойғы ұлттық дәстүрлерін драмалық өнер жүзінде көрермендерге таныта білді.

Біздің студенттер байқауға «Қозы Көрпеш – Баян Сұлу» спектаклін дайындап, көрерменнің ыстық ықыласына бөленсе, Ә.Бүркітбаев атындағы Өнеркәсіптік инженерия институтының студенті Ислам Төремұратов «Ең үздік еркек рөлі» номинациясын жеңіп алды. Байқау соңында ұйымдастыру комитеті белсенділік танытқаны үшін университет басшыларына алғыс хаттарын табыстады.

СӘТБАЕВ УНИВЕРСИТЕТІ СТУДЕНТТЕРІ ҚР ТҰҢҒЫШ ПРЕЗИДЕНТІ – ЕЛБАСЫ КІТАПХАНАСЫНДА

Студенттік мәселелер жөніндегі департамент директорының орынбасары А. ЕСБОСЫНОВА

2019 жылғы 17–18 сәуір күндері университеттің 25 оқу үздіктері мен белсенділері және Студенттік мәселелер жөніндегі департамент директорының орынбасары Айгерім Есбосынова Нұр-Сұлтан қаласындағы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы кітапханасында өткен «Болашаққа жол өзіңнен басталады» атты семинар-тренингке қатысты.

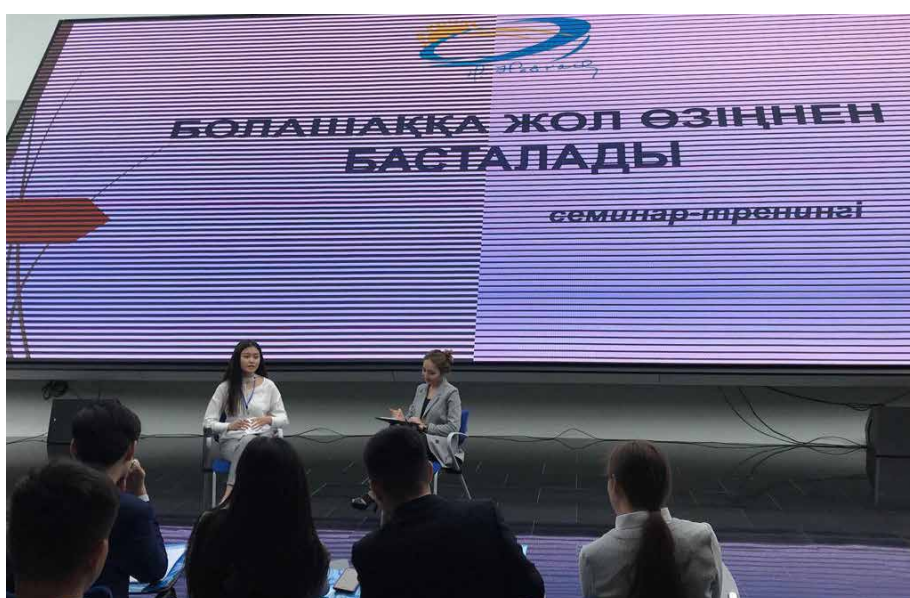
Екі күндік семинар аясында «Тәуелсіздік дәуірі», «Төртінші өнеркәсіптік революция», «Рухани жаңғыру – болашаққа ба-

стар жол», «Ұлы Даланың жеті қыры» тақырыптарында шеберлік дәрістер; тренинг-жаттығу, шағын топтарда жұмыс істеу, әлеуметтік жобалар жасау, командалық ойын, «Алты ойлау қалпағы»; «Қазақстан жолы» интерактивті ғылыми-білім беру орталығында практикалық сабақ; ҚР Ұлттық музейінде, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы кітапханасы мен музейіне экскурсиялар; Астана бойынша саяхат, сонымен қатар танымал кәсіпкер Досан Қауменмен кездесу өтті. Музей мен кітапханадағы әрбір зал мен зат тарихқа тұнып тұрғандай.

Елбасының мықты мемлекетті құрып, өз саясатын жүргізуге қаншалықты күш-жігер жұмсағаны сезіліп тұр. Әр елдің басшыларының берген сыйлықтары халықаралық достықтың белгісі іспеттес. Студенттер саяхат барысында елордамыздың символына айналған ең көрнекті ғимараттарының бірі – «Байтеректе» еліміздің ең сұлу аруларымен, яғни «Miss Kazakhstan» байқауының қатысушыларымен кездесті. Сонымен қатар флеш-моб ұйымдастырып, астанамызды тамашалауға келген қонақтарға Сәтбаев университетін таныта білді.

Аталған іс-шараның Елбасы кітапханасындағы кітаптар, мемлекеттік наградалар, сонымен қатар Елбасының жеке заттары арасында өтуі дәрістерден позитивті әсер алған жастарға шабыт беріп, рухтарын шыңдай түсті. Ал «Адамдар бірден бай болып туылмайды. Тек еңбек пен қайтпас қайсарлық және табандылық қана адамның көздеген мақсатына жетуіне себеп болады. Адам өз-өзімен жұмыс істей білуі керек. Кезекті бір жетістікке жеткен жан күш-қуатының арта түскенін сезіп, өзін жаңа қырынан танығандай болады. Мұндай жағдайда өзіне деген сенім күші пайда болады», – деген Досан Қауменнің сөздері студенттерге ынта-жігер берді.

Семинар-тренинг соңында ұымдастырушылар қатысушыларға сертификаттар мен «Менің Президентім» кітабын табыстады. Бірнеше студент пен жетекшілері «Әлеуметтік желідегі ең үздік жарияланым» үшін Алғыс хатпен марапатталды. Толғанысқа толы жастар Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы кітапханасы мен университет басшылығына сананың өзгеріп, мотивациялық ойлармен толығына, рухани баюға мүмкіндік бергендері үшін зор алғыстарын білдірді.

FIELD TRIP

В РАМКАХ ДИСЦИПЛИНЫ СОВРЕМЕННАЯ ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА

11 мая деканат Института базового образования и кафедра ОД Satbayev University в рамках программы «Рухани Жаңғыру» организовал поездку для студентов 1-го курса в музей-заповедник «Иссык» и Иссыкские курганы, которые находятся в 50 км. к востоку от г. Алматы.

С 2011 года заповедник-музей «Иссык» проводит археологические исследования, в результате которых были открыты новые объекты, ранее неизвестные в научной среде. Ценность этих памятников состоит в том, что они отражают следы деятельности людей от седой древности до средневековья и являются яркими источниками, повествующими о богатом культурно-историческом наследии.

Иссыкский курган-могильник считается одним из самых больших археологических памятников скифско-сакского периода, и одним из величайших археологических открытий XX века. Памятник датирован IV в. до н.э. Сакский курган с останками Золотого человека, широко известный во всем мире, был раскопан на окраине города Есик Алматинской области, входит в 100 сакральных мест Казахстана. В 1969 году казахские археологи под руководством К.А.Акишева приступили к раскопкам огромного кургана, расположенного в 50 километрах восточнее Алматы. Под ним, в могиле, обложенной бревнами ели, на деревянном полу, лежали останки сакского воина в одежде, сплошь покрытой золотыми пластинами (Золотой воин). Голову его венчала высокая остроконечная шапка, украшенная изображениями крылатых коней, символизирующих солнечного бога. Длинный меч и короткий кинжал

составляли его вооружение. Найденный в кургане воин известен всему миру как «Золотой человек» – он стал своеобразным символом суверенного Казахстана, олицетворением связи времен и единства земли, на которой жили предки сегодняшних казахов – саки, гунны, уйсун, древние тюрки, кыпчаки. Копии «Золотого воина» выставлены во многих музеях разных городов Казахстана. Сам курган, в котором был найден легендарный Золотой воин, находится на южной окраине большого могильника,

состоящего из 45 больших курганных насыпей.

В поездке приняло участие 130 человек, включая студентов-первокурсников, активистов, ППС и детей сотрудников. Профессорско-преподавательский состав кафедры Общественных дисциплин выступил в качестве гидов-экскурсоводов. Впечатления от поездки студенты опишут в своих эссе по тематике «Сакральная география РК», лучшие из которых будут опубликованы в молодежном журнале «UNIQUIM SU».

ASIAN SHELL ECO MARATHON IN 2019

АЛИБЕК ИБРАИМ,

Студент 4 курса Сатбаев Университета

В этом году Asian Shell Eco marathon проходил в столице Малайзии – в г. Куала-Лумпур. Команда из Satbayev University – SU Racing

Team принимала участие в нем во второй раз. Более 100 команд из 18 стран Азии и Океании были представлены на этом состязании. Из Казахстана принимало участие 2 команды: из Алматинского Университета Энергетики и Связи и из Satbayev University.

Shell Eco Marathon – ежегодно проходящий марафон, целью которого является создание автомобилей на экологически безвредном для окружающей среды и энергоэффективном топливе, с высокой его экономией. Три основных этапа марафона проводятся по разным

регионам – в Америке, Европе и Азии. Победители основных этапов в конце года на чемпионате мира в Лондоне на Shell Eco Marathon Drivers World Championship выявляют своих победителей. Команда SU Racing Team (SURT) принимала участие в категории Prototype Ethanol с болидом Prototype Taiburyl 3.0. Болид состоит из алюминие-

вой рамы и корпуса, сделанного из углеволокна. Впервые в 2018 г в стенах университета под руководством Алибека Ибраима была открыта Лаборатория Композиционных материалов, созданная для изучения и производства композиционных материалов любой структуры и сложности. Она оснащена автоклавом, специальной печью для пост-отверждения композиционных материалов и создания препрегов. На данный момент лаборатория работает с такими материалами как углеволокно, стекловолокно, стекловата, кевлар, препрег. Создание корпуса из углеволокна позволило уменьшить

общий вес машины, что учитывается в международном состязании, а также облегчает ее перевозку в другую страну. В качестве топлива использовался спирт этанол (Ethanol).

На Asian Shell Eco Marathon (2019) команда поехала фактически в полном составе (11 человек). Напомню, что год назад, на предыдущем марафоне в Сингапуре, участвовало всего 4 студентов. Капитаном команды является Ибраим Алибек. Основным пилотом команды во время марафона впервые стала девушка, Жаксылык Аялым (4 курс), а вторым – Айсынов Жандос (4 курс). Ответственными за создание и проектирование корпуса были: Тустыкбаев Максат и Аманкелдинов Алишер, ходовой части – Ильясов Есжан, за моделирование

the Event Award. На закрытии марафона нам вручили Кубок и Приз в размере 3000 \$ (USA).

Победа на таком крупном состязании международного масштаба как Asian Shell Eco marathon – важное достижение, большой успех Satbayev University, в том числе студентов факультета «Машиностроение» и, шире – нашей Республики. Эта победа представляется особенно значимой в этом году, объявленным Первым президентом Казахстана Н.Назарбаевым Годом молодежи. SURT – первая команда из Казахстана, выигравшая в данной номинации.

Данный марафон запомнится надолго своими незабываемыми впечатлениями и эмоциями. Он подарил нам много новых друзей. Здесь мы познакомились с технологией про-

и сварку рамной конструкции – Сакиев Сырым и Оразбеков Алихан, за двигатель – Курбатыр Рахымжан, за программное обеспечение и проводку – Нурсултан Саги, за закупку всех необходимых деталей – Амантай Ербол, за моделирование и создание матрицы – Кайыржан Махаш и Абрисил Аманжол. Ребята работали много и дружно.

Марафон проходил с 29 по 2 мая 2019 года на знаменитой трассе Сепанг, на которой ежегодно проходит Гран При Формулы 1. По результатам конкурса наша команда получила специальный приз судейских симпатий за верность командному духу – Perseverance & Spirit of

изводства машин из других азиатских стран и приобрели бесценный опыт. Такие масштабные проекты учат ребят работать в команде, работать в быстро меняющейся окружающей обстановке, за короткое время находить решения как серьезных, так и сиюминутно возникающих проблем. Думается, что наша команда и в дальнейшем примет участие в подобных престижных соревнованиях. Нас ждет еще много побед. Надеемся, что создание машин на экологически чистом топливе будет способствовать развитию машиностроения в Казахстане.

БАНУ ШАЛОВА

ҒҰЛАМА ҒАЛЫМНЫҢ ҚҰРМЕТІНЕ ЭССЕ САЙЫСЫ ӨТКІЗІЛДІ

Биыл әлем таныған біртуар тұлға, ғұлама ғалым Қаныш Имантайұлы Сәтбаевтың туғанына 120 жыл толған торқалы тойы республика көлемінде лайықты аталып өтуде. Осыған орай Сәтбаев университетінің Студенттер мәселелері жөніндегі департаментке қарасты Тарихи мұралар орталығы «Сәтбаев – біздің замандасымыз» атты Республикалық эссе байқауын ұйымдастырған болатын.

Айтулы сөз сайысына еліміздің барлық аймақтарынан оқушылар мен колледж студенттері және олардың ұстаз-жетекшілері белсене қатысты. Конкурстық комиссияға үш тілде жазылған 370 жұмыс келіп түсті. Байқауға қатысқан әрбір дарынды жас ұлы ғалымның өмірі мен шығармашылығына, ғылымдағы ұлы жаңалықтарына терең мән беріп, жан-жақты зерттеу жүргізген. Жоғары сынып оқушылары және колледж студенттерімен қатар бастауыш сыныптың бүлдіршіндері де дара дарынның өмір жолына айтарлықтай қызығушылық танытып, тың дүние ашуға талаптанғаны көрінеді.

Әрбір жұмыс жеке-жеке қаралып, 3 – бас жүлде, 3 – бірінші орын, 6 – екінші орын, 9 – үшінші орын белгіленді.

Қазақ тіліндегі эссе бойынша бас жүлдені Қарағанды қаласынан қатысқан 11-сынып оқушысы Жанерке Бауыржан жеңіп алды. Орыс тіліндегі эссе бойынша бас жүлдені Қостанай политехникалық колледжінің студенті Жуков Иван иеленді. Ағылшын тіліндегі эссе бойынша бас жүлдені Алматы қаласы №27 гимназия оқушысы Халиков Ратмир жеңіп алды.

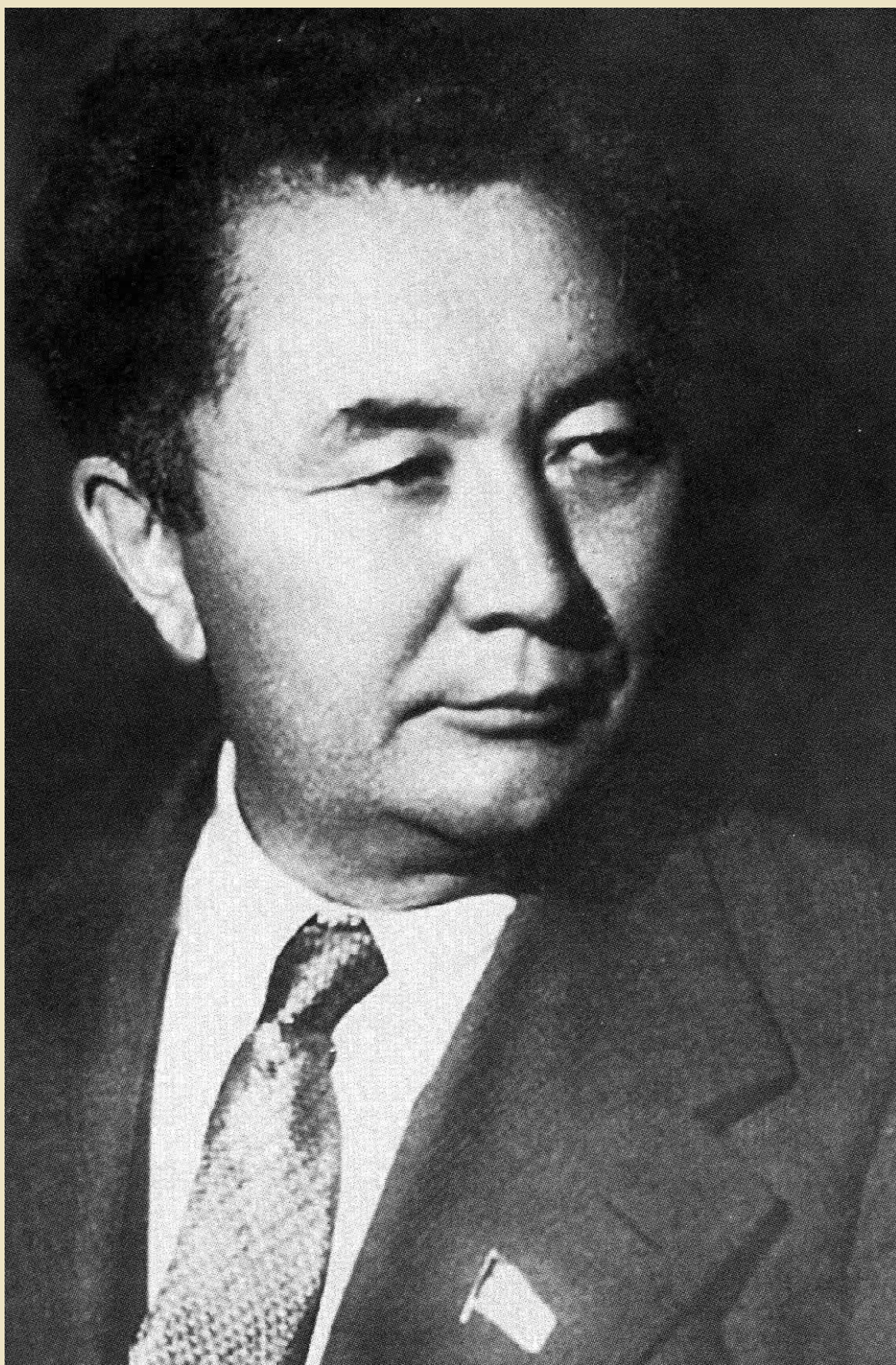

Қ.И.Сәтбаевтың немересі, филология ғылымының кандидаты Нұрлан Жармағамбетов және Халықаралық Сәтбаев қорының президенті Ғабдулғани Сәтбаев осы байқауды ұйымдастырып, Сәтбаев есімін ұлықтап жүрген университет басшылығына, академиялық істер жөніндегі проректор Ринат Маратұлы Ысқақовқа, Тарихи мұралар орталығының басшысы Шынар Көсембайқызы Оқашеваға, сәтбаевтанушылар: Над-

ежда Васильевна Ниретина мен Аспандияр Әденұлы Өмірбековке, орталықтың қызметкері Қынагүл Әбілқасымқызы Илесоваға шексіз алғысын білдірді.

Ғұлама ғалымның ұлы істеріне, құнды мұраларына бейжай қарамай, белсене атсалысқан барлық ұстаздар мен оқушыларға ұйымдастыру комитеті зор алғыс білдіреді.

ЭССЕ

Қ.И.СӘТБАЕВТЫҢ ӨМІРІ ЖАСТАРҒА ҮЛГІ

«СОЗАҚ» жалпы орта мектеп-гимназиясы

11 «А» сынып оқушысы Ерубай А.

Әдетте, жомарт табиғаттың әр ұлтқа сыйлаған өз перзенті болады. Ондай перзенттердің алдында тамыры терең тарихтың өзі бас иеді. Міне, сондай, дара туған, қазақтың жазық маңдайына біткен жарық жұлдызы - Қаныш Имантайұлы Сәтбаев. Ол - Баянауылда Имантай бидің отбасында дүниеге келген Ғабдулғани. Ол - Әлиманың «Ғанышы». Ол - Жезқазғанның Архимеді. Ол - Қазақ металлургиясының Эратосфені. Ол - бүкіл өмір жолы бүгінгі жастарға үлкен үлгі боларлық алып тұлға.

Біріншіден, Қаныш ата көкірек көзін жасынан ғылым-білімнің мөлдір бұлағымен ашқан. Баянауылда халық судьясы болып, кейіннен геологияға ден қойған. Иә, ол Қазақ КСР Ғылым академиясын ұйымдастырушы және оның тұңғыш президенті, қазақтан шыққан тұңғыш академик. Ұлы Отан соғысы уақытында тапшы металлдарды табуда Қаныш атаның сіңірген еңбегі зор болды. Ұлы тұлғамыз Екінші дүниежүзілік соғыста қолына қару алып соғысқа шықпаса да, «тылдың теңгеурінді Генералы» атанған. Оның басшылығымен Сарыарқаның металлогендік және болжам карталары жасалды. Ол көптеген өндіріс орындарының ашылуына, Ертіс-Қарағанды каналының қазылуына, Жезқазған мыс балқыту зауытының салынуына көп еңбек сіңірді. Екіншіден, Қаныш Сәтбаевтың геологиядан бөлек мәдениет саласында қалдырған еңбектері мол. Мәселен, Ш.Уәлиханов жазып алған «Едіге» жырының мәтінін қазақ тілінде қайта өңдеген. Меніңше, Қанекенің мәдениет саласындағы тағы бір елеулі еңбегі - он жылдық қазақ мектептеріне арналған Ал-

гебра оқулығы. Білесіз бе, Қанекенің 25 жасында ана тілімізде араб графикасымен жазылған бұл оқулығы 500 дана болып таралған екен. Сонымен қатар, ол - Абай шығармаларының алғашқы бір басылымының редакторы, Мұрын жырау мен Қырымның қырық батырын жоқтаушы, өз дәуірінің шежірешісі. Тағы бір тың дерек, Қаныш Имантайұлы домбыра мен гитарада тамаша ойнаған. Белгілі музыка танушы Александр Затаевич Қаныш атаның орындауындағы 25 қазақ әнін жазып алған екен.

Үшіншіден, Қанекенді замандастары табиғат тамыршысы деп түсінген. Мысалы, Ә.Тәжібаев ол туралы: «Ол ұлы ақын еді. Ол желдің, судың тілін түсінетін, далада жатып жердің алып жүрегінің қалай соққанын тыңдайтын. Тереңдегі мұнайлар шуын еститін. Оған қосылып ой шертетін». Міне, ол туған жерінің географиясын, табиғатын тап басып танып көрсете білген. Ол төрт рет Ленин орденімен, Екінші дәрежелі Ұлы Отан соғысы орденімен марапатталып, КСРО Мемлекеттік және Лениндік сыйлықтардың иегері болған.

Қорытындылай келе, қазіргі таңда Сәтбаев атында қала, институт, университет, мұздық, минерал, гладиуолиус гүлі, түрлі көшелер бар. Бұл – атамызға деген ерекше құрмет. Құрметті, жас ұрпақ! Әруақыт өзінің халқын бәрінен биік қоятын Қаныш атаның өмір жолы сіздерге үлкен үлгі. Сіздер де Қанекен секілді халқын сүйген, ұлтжанды, еңбекқор азамат болып өсе беріңіздер. Еліміз аман, жұртымыз тыныш болса, әлі-ақ төрткүл дүниені сілкіндірер талай Қаныштар дүниеге келері хақ.

ЭССЕ

УЛИЦА, НА КОТОРОЙ Я РОДИЛАСЬ

Сапарбекова Маржан НУРЖАНКЫЗЫ
НИШ ФМН г. Тараз

Говорить о себе в контексте неповторимо великой исторической личности кажется мне непозволительным, но я, побеждая человеческое малодушие, посмею. Я родилась и жила какое-то время на улице Сатпаева, где я впервые и услышала его имя. Тогда мое детское, неустойчивое и примитивное сознание еще не знало кто этот человек и почему мне еще придется встречаться с его именем бесчисленное количество раз. Лишь молоко матери на кончике моего языка могло дать мне намек на величие одного лишь казаха, которое я, должно быть, никогда в полной мере и не постигну.

Когда сочетание звуков начало приобретать свой магический смысл, как и для самого Сатпаева когда-то, мы оба начали проявлять интерес к окружающему нас миру, хоть и каждый в свою эпоху. Я открыла книгу и прочла, кто есть величайший геолог казахского народа, а он, в свою очередь с 1909 по 1911 годы учился в местной школе Аккелинской волости, а после, в течение 3-х лет с отличием окончил русско-казахское училище в городе Павлодар. К сожалению, здесь в своих темпах я отстала от Каныша Имантаевича, но кто знает, насколько сильно. Не будет бессмысленным полагать, что у меня еще есть шансы.

В 1914 году полный энтузиазма и жажды знаний, молодой Каныш приехал в Семипалатинск, где его ожидало обучение в учительской семинарии. Характер Сатпаева был непоколебим в своей твердости — его отец был категорически против образования млад-

шего сына, но единственной преградой на пути юноши стал туберкулез. В отчаянии, Каныш вернулся в отчий дом, не прекращая озарять собственный гений знаниями — его легкие ослабли, но дух не был сломлен. Изучая его биографию, мне всегда кажется, будто именно в нем жила вся великая сила степных кочевников. Кажется, будто суть ее в его имени. Кажется, что она витает в воздухе, которым каждый из нас судорожно и жадно дышит...

...Каныша Имантаевича Сатпаева принято считать героем того времени, но я, как человек, что рос на его примере, с уверенностью заявляю, что он герой моего времени, моего Казахстана, независимого Казахстана. Сатпаев — пример, идол, он мой предок, он моя цель, мое стремление, он мой дедушка, мой отец и моя мать, он — улица, на которой я выросла, он воздух, которым я дышу, он — Казахстан, он я сама. Мы можем видеть Каныша Имантаевича во всем, что нас окружает, мы можем разглядеть его в нас самих.

31 января 1964 года величайший геолог за всю историю Казахстана был предан земле, недра которой так манили его. Геолога не стало, но имя его, и деяния его живут. Он будет жить, пока живу я, пока живы мы, наши дети и внуки. Пока есть казахский народ.

Через 2 года я заканчиваю школу. По воле стечения обстоятельств, я планирую поступать на факультет геологии. Не могу толком объяснить, почему. Может все дело в актуальности, может в моих детских интересах. А может в улице, на которой я родилась...

ЭССЕ

Қ.И. СӘТБАЕВ ӨМІРІ ТУРАЛЫ НЕ БІЛЕМІН

Karandashov MAGZHAN

Nazarbayev Intellectual school chemistry-biology direction in Shymkent

Kanysh Satbaev is a soviet academician and geologist. He became famous as geologist, when he opened Ulutau-Jezkazgan copper deposit, the largest copper deposit in past. I think that he had big influence to science because of that.

Kanysh was born in a village number 4 in Pavlodar County. He was younger child and had a brother and a sister. He studied in a village school, where he showed his talent. Kanysh Satbaev studied well, but when he was in a seminary in Semiplatinsk he got ill with tuberculosis. However in 1918 he received a diploma of seminary. I think that it was very hard to study when you are sick of very dangerous illness. In 1920 he became a folk judge in Bayanaul and started his social work.

In 1921 Kanysh met famous geologist Usov and got interested in geology. After 5 years he graduated from university and qualified as a mining engineer. When he started his work in Jezkazgan all his colleagues thought this place is empty. However only after a year he found a big deposit of copper and in 1 year he found more than 3 deposits. After this finding the USSR decided to give Jezkazgan more investment. Kanysh Satbaev became famous, because he worked hard and he had no doubt in his success. That is why I respect him and his work for our country.

After his achievements he became. He first president of the Academy of Sciences of the Kazakh SSR. Kanysh

Satbaev has made big contribution in science, geology and culture. In Kazakhstan lots of monument in honor of Kanysh Satbaev. I can say that he is hero of our past, because he invested a lot in development of country and made irreplaceable work for society. He was not only scientist. He tried to give benefit to society and it is very respectfully.

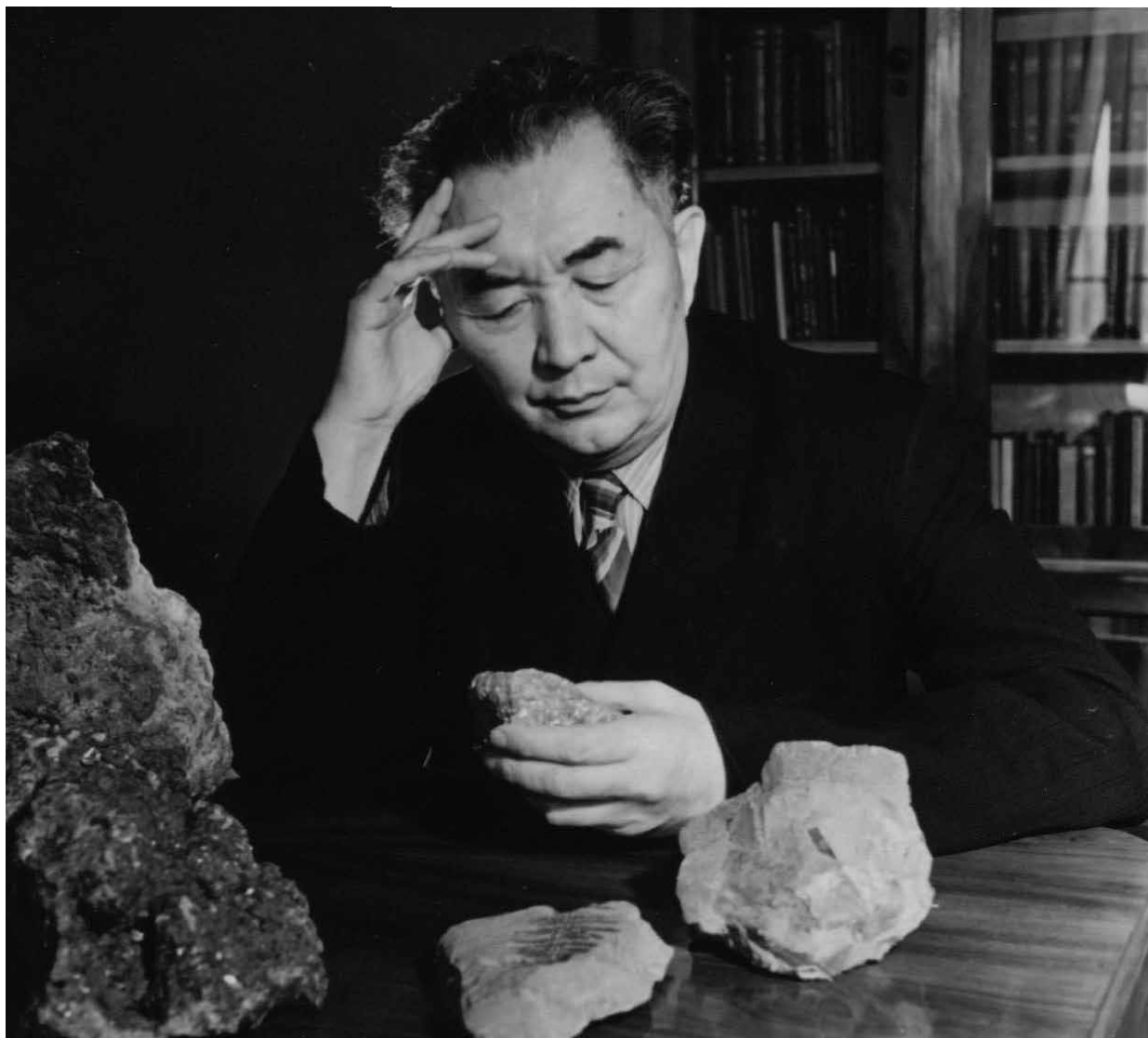
Finally, he is the most important person of USSR and just a nice person who worked all his life to reach his aims. I think Kanysh Satbaev deserves all this monuments and memorials in his honor.

Қ. СӘТБАЕВ ЖӘНЕ «ҚЫРЫМНЫҢ ҚЫРЫҚ БАТЫРЫ»

Аспандияр ӨМІРБЕКОВ,

Сәтбаевтанушы

Сөз өнері қазақ даласының кез келген өңірінде қалай жоғары бағаланса, Қ.И.Сәтбаевтың туған ауылы Баянауылда да, оның туып-өскен шаңырағында да жоғары бағаланғандығын бірнеше фактілермен анықтауға болады. Мысалы, тұңғышы Имантай дүниеге келгенде, болашақ ғалымның атасы Сәтбайдың үйінде үлкен той-думан болып, арнайы шақырылған ақындардың бірі Имантай туралы жазған жыры халық арасында сақталып, кейін басылып шығарылды. Қ.И.Сәтбаевтың әкесі Имантай өткен дәуір батырлары туралы, оның ішінде Олжабай батыр туралы халық аузындағы жырларды қағазға түсірумен айналысты. Ол Ш.Уәлихановтың

досы Г.И.Потаниннің сұрауы бойынша Бұхар жыраудың бірнеше өлеңдерін жазып алды, оның ішінде Абылай ханға арнаған «Жоқтауы» бір төбе, сондай-ақ Ф.И.Щербинаның құрастырған энциклопедиясына бірнеше мәліметтер жинап берді.

Ғасырдан-ғасырға жалғасып келген халқымыздың жыраулық дәстүрі, оның ірі өкілдері халқымыздың бай мәдениетіне өлшеусіз үлес қосты. Батырлық дастандар мен ғашықтық дастандарын түрлі варианттармен құбылтып, дамытып жетілдіріп отырған жыраулар сол дастандарды домбыраның сүйемелдеуімен ұзақ таңға отырып, тіпті апталап, айлап жырлайтын болған. Олардың өздеріне тән мақамы, әуендері болды. Сол кездердегі жыраулық дәстүрді халықтың эпостық үлкен

театры десе де болады. Сол жыраулар мектебінің соңғы өкілдері XX ғасырдың бірінші жартысында өмір сүрген Жамбыл мен Мұрын жырау болды.

Маңғыстау даласында туып өскен Мұрын жырау Сеңгірбайұлы ерекше дарынды, суырып салма ақын, төкпе жырау, күрделі дастандарды мүдірмей ұзақ отырып жырлайтын, домбырада шебер ойнайтын қасиеті бар ерекше тұлға болды. Атақты Қашаған жырау, Сүгір жыраулардан тәлім алып, солардың үлгісімен талантын қалыптастырды. Мұрын жыраудың ұлт әдебиетіне қалдырған баға жетпес мұрасы – «Қырымның қырық батыры» атты көп томдық дастаны. Ел ішінде және кейбір әдебиет зерттеуші ғалымдардың пікірінше, Мұрын жырау «Қырымның қырық батырын» қырық күн отырып

жырлайтын, – деген мәлімет бар. Әрбір жырлаған кезде дастанның кейбір шумақтары мен ұйқастары, иірімдері өзгеріп, құбылып отырған. Бұл асқан дарын иесінің шығармашылық зор таланты мен импровизаторлық қасиетінің күшті болғандығын көрсетеді.

«Қырымның қырық батыры» ауыздан-ауызға таралып, ел ішіндегі ақын-жыршылар үзінді-үзінді етіп, әрбір батырдың оқиғасын жеке-жеке жырлап жүргені болмаса, жырдың толық нұсқасын Мұрын жыраудан басқа түгел білетін ешкім қалмаған. Бұл жағдай КСРО Ғылым академиясы Қазақ филиалын басқарып отырған Қаныш Имантайұлы Сәтбаевты қатты алаңдатады. Қалай да «Қырымның қырық батырын» стенограммаға жазып алу қажеттілігі – кезек күттірмейтін мәселе. Соғыстың

қызып тұрған шағы. 1942 жылы Қ.И.Сәтбаев пен сол кездегі КСРО ҒА Қазақ филиалында Тіл, әдебиет және тарих институтының директоры Нығмет Сауранбаев Қазақстанның Үкімет басшысы Нұртас Оңдасыновқа хат жазады. Ол хатта жасы келген жырауды қасына ертіп жүретін адам қосып, Маңғыстаудан Алматыға жеткізіп, оның 10 ай уақыт Алматыда тұруына және дастанның сапалы жазылуына жағдай жасау үшін, 10 мың сом қаражат аударуын сұрайды. Хатпен егжей-тегжейлі танысқан Нұртас Дәндібайұлы Оңдасынов бұл ұсынысты қуана қолдап, барлық мүмкіндікті жасайды. Сөйтіп қасына жол білетін, жөн білетін сенімді серік алған Мұрын жырау бір айға жуық уақыт жол жүріп, Алматыға жетеді. Ол кезде стенограмма жазу мүмкіндігі және қажетті аппаратура тек Алматы қаласында болды. Ұлы Отан соғысының нағыз қайнап тұрған кезінде мұндай әрекетті Қ.Сәтбаев тарапынан да, Н.Оңдасынов тарапынан да ерлік деп атамасқа лажың жоқ. Өйткені қазақ мәдениеті үшін бұл баға жетпес құндылық болып саналса, Мәскеу үшін жай ұсақ-түйек нәрсеге саналуы мүмкін. Себебі ол уақыт – «барлығы тек майдан үшін, барлығы тек жеңіс үшін» деген ұранмен әрбір шыққан шығын және әрбір жұмсалған заттарға жауапты адамдар басымен жауап беріп жатқан кез. Бір уыс бидай мен бір түйір ет үшін тылдағы халық сотталып жатқанда, 10 мың сом деген қыруар қаржы. Әйтсе де мұндай рухани құнды дүниенің жазылып, сақталып, келешек ұрпақтың отансүйгіштік, патриоттық тәрбие алуына таптырмайтын құрал екенін түсінген мәскеулік ғалымдар да қарсы бола қойған жоқ.

Қырық бөлімнен тұратын бұл жырда әр батырдың өмір жолы, батыр болып қалыптасуы, сыртқы жаулардан елі мен жерін жанқиярлықпен қорғауы жеке-жеке тартысты, шиеленісті оқиғаларымен өрбіп, оқырманын өзіне тартып отырады.

Қазақ әдебиетіндегі тарихи маңызы зор осы бір құнды дүниені жазып алып, әдебиетіміздің алтын қорына қосуда бастама көтеріп, соған бірден-бір себеппі болған Қ.Сәтбаев бір сөзінде әдебиетшілердің еңбегіне баға бере келіп, былай деді: «Ғылым академиясы әдебиет секторының рухани тамаша жетістігі – бұл Мұрын жырау аузындағы «Батырлар жыры» циклын стенограммаға жазып алуы болды».

Әрине, бұл Ұлы ғалымның өзінің де баға жетпес еңбегінің бірі еді.

«Қырымның қырық батыры» – әдебиетшілер тарапынан да, тіл білімі ғалымдары тарапынан да, сонымен қатар тарихшылар тарапынан да терең зерттеп, жан-жақты талдауды қажет ететін құнды дүние. Сәтбаевтың жанқияр ерлігі мен адал еңбегінің арқасында қолымызға тиіп отырған «Ер Едіге», «Қырымның қырық батыры» сияқты інжу-маржандарымыз әлі өз деңгейінде толық зерттеліп біткен жоқ. Бұл еңбектер біздің таризшыларымызды да қызықтыратын еңбектер. Өйткені Ер Едіге мен осы жырдағы аты аталған кейіпкерлер, «Қырымның қырық батырындағы» қаһармандар да тек аңыздың кейіпкерлері ғана емес, тарихи тұлғалар. Олардың өмір сүрген кезеңі, сол кезеңдегі тарихи оқиғалар мен қоғамдық-әлеуметтік оқиғаларды егжей-тегжейлі зерттеу тарихшыларға да көп мәліметтер ұсына алады.

МАМАНДЫҚ ТАҢДАУ – ЖАУАПТЫ СӘТ

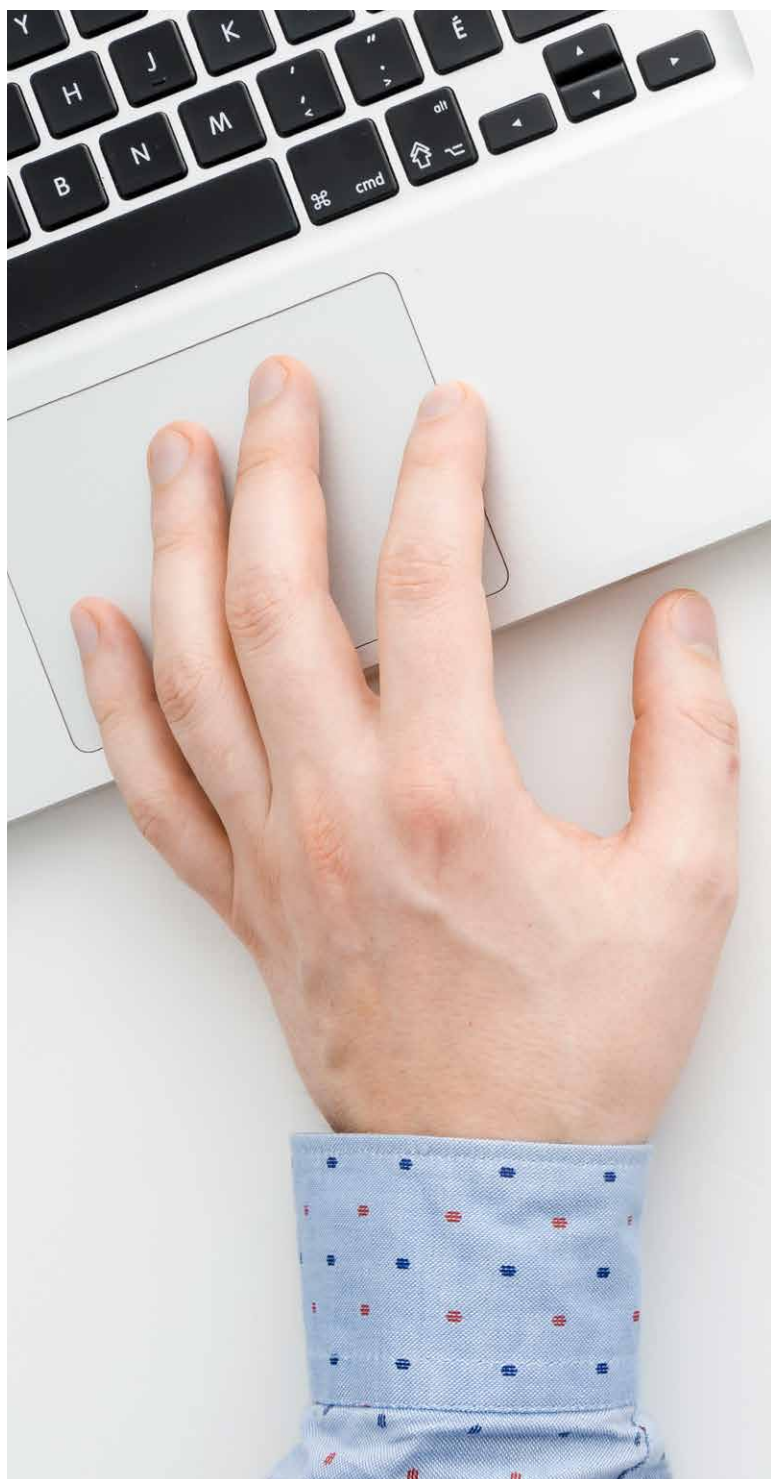
Бану ШАЛОВА

Адам өміріндегі маңызды шешім, жауапты кезеңнің бірі – мамандық таңдау. Себебі адам өз болашағын таңдаған кәсібімен байланыстырады. Мамандық таңдау – болашақ тағдырыңды таңдау деген сөз. Өз ісіне сенімді, мамандығын дұрыс таңдаған адам өзін қашан да бақытты сезініп, биік жетістіктерге жететіні анық. Жетістікке жеткен сайын, еңбекке деген қабілеті, күш-қуаты артып, өз жұмысын зор шабытпен атқарады. Шабытпен, ерекше ықыласпен, қызығушылықпен жасалған іс әрқашан жетістікке, табысқа жеткізетіні белгілі.

Мектепті аяқтаудың алдында тұрған түлектер қауымын «алдағы сынақтан қалай өтемін?», «армандаған оқуыма түсе алам ба?» деген сұрақтар мазалап жүргені анық. Әлемде 40 мыңға жуық мамандық бар екен. Әрине, көптеген мамандықтың ішінен өзіңе таңдау жасау оңай нәрсе емес. Адам баласы өз кәсібіне әртүрлі жолмен келеді. Біреулері бала күнінен армандап, өз қызығушылығымен келіп, қалаған мамандығының иесі атанса, енді біреулері ата-анасының айтуымен келеді, келесі біреу жинаған балл көлеміне сәйкес мамандықты таңдайды, әйтеуір бір мамандықты алып шығу керек болған соң, кез келген мамандыққа тапсыра салатындар да бар.

Жүсіпбек Аймауытов: «Қазақ жастарына мамандықтың жаманы жоқ, бірақ мұның кез келгеніне икемділік қажет, бұл жәй күнелту, тамақ асыраудың ғана жолы емес, үлкен өнерді, зор шеберлікті қажет ететін процесс», – деп салмақты ой түйген екен кезінде. Әрине, мамандық таңдау барысында адам ең алдымен өзін, өзінің тұлғалық қасиеттерін, қабілетін, бейімін толық зерттеуі тиіс. Мамандық таңдау кезінде жастарға өзі қалаған, жаны сүйетін мамандықты таңдауға мүмкіндік беру керек сияқты. Өйткені осы жолда қателесіп, кейін өкініп жүрген адамдарды күнделікті өмірде кездестіріп те жүреміз.

«Адам өз өмірінде екі нәрсені таңдауда қателеспеуі керек: біреуі – жар таңдау, екіншісі – мамандық таңдау», – деп ақиық ақын М.Мақатаев бекер айтып кетпесе керек-ті. Мамандықтың бәрі қоғамға керек. Қандай кәсіпті таңдаса да, әр адам өз ісінің шебері болса, өзінің, өзі өмір сүріп отырған қоғамның ілгері жылжуына үлкен үлесін қосады. Сондықтан егемен еліміздің игілігіне қызмет ететін еңбексүйгіш, талапты, білікті мамандар саны арта берсін!

КУДА В АЛМАТЫ СДАВАТЬ ОТХОДЫ НА ПЕРЕРАБОТКУ ?

Батарейки, макулатура, вторсырье – что делать со всеми этими вещами, когда они уже отжили свой срок? Ежегодно в Казахстане производится около 1 миллиарда тонн мусора, вместе с производственными отходами. При этом доля их переработки составляет всего 9%. Согласно правительственной Концепции перехода Казахстана на зеленую экономику, к 2030 эта цифра должна увеличиться до 40%.

МАКУЛАТУРА

- **Kazakhstan Waste Recycling** – компания, принимающая все виды бумаги и картона для последующей переработки в гофрированный картон. Пункты приема компании открыты в 18 городах Казахстана и работают с 10.00 до 17.30 в будние дни и с 10.00 до 15.30 в субботу.

Пункты приема в г. Алматы:

1. мкр «Аксай-3а», ул. Толе би
(между ул. Момышулы и ул. Яссауи), +7 (701) 721 55 72
2. мкр 11, ул. Шаляпина, уг. ул. Алтынсарина
(возле остановки), +7 (771) 993 86 92
3. мкр 4, 22 (возле кинотеатра «Сары-Арка») +7 (701) 721 55 31
4. ул. Толе би, уг. ул. Байзакова
(возле магазина «Стрела») +7 (701) 721 55 41
5. ул. Жолдасбекова, уг. ул. Мендикулова +7 (701) 721 55 30
6. ул. Тимирязева, 81, уг. ул. Ауэзова
(во дворе между домами) +7 (701) 721 55 73
7. ул. Ворошилова, 15а
+7 (727) 245 81 33
+7 (727) 245 81 54

По данным компании, ежегодно им удается собрать и переработать более 50 тысяч тонн бумаги, тем самым предотвратив вырубку 900 здоровых деревьев. Однако, лишь 0,6% этой бумаги поступает от физических лиц.

- **«Карина TRADING»** – компания, производящая изделия санитарно-гигиенического назначения. Пункт приема находится на ул. Казыбаева 264а.

ПЛАСТИК

- **Kagazy Recycling** (прием пластиковых бутылок и полиэтилена) – адреса см. выше
- **«Эко Миллион»**, пр. Алтынсарина, 28, +7(707) 858 25 05
- **«Полимертара»** (прием пластмасс и полиэтилена), +7 (701) 718 66 63, мкр Айгерим, ул. Бенберина, 16
- **«Соби»** (прием полиэтилена), +7 (727) 270 18 07, +7 (727) 321 85 04, ул. Сокпакабаева, 70
- **ТРЦ «Азиапарк»**, ул. Саина, уг. пр. Райымбека
- **ТРЦ MEGA Alma-Ata**, ул. Розыбакиева, 247а
- **ТРЦ MEGA Park**, ул. Макатаева, 127
- **ТК «Армада»**, ул. Кабдолова, 1
- **Университет «Туран»** ул. Сатпаева, 16-18-18а,
- **Гимназия № 15 ул.** Гоголя, 133,

ЭЛЕКТРОННЫЕ ОТХОДЫ

(батарейки, аккумуляторы, провода, телефоны и т.п.)

- Компания **«Технодом»** установила 131 экокбокс по всей территории Казахстана. Большая их часть находится на территории Алматы. Представители компании отмечают, что жители страны не очень охотно сдают вторсырье. Обычно для того, чтобы люди приносили свои использованные или нерабочие электронные отходы на переработку, им нужен дополнительный стимул в виде поощрительной акции или поддержки властей.
- **КБТУ**, ул. Толе би, 59
- **Гимназия № 15**, ул. Гоголя, 133
- **TOO RENCO-KAT** ул. Казыбек би, 41, уг. ул. Зенкова, +7 777 228 2852
- **ТРЦ «Азиапарк»**, ул. Саина, уг. пр. Райымбека
- **ТРЦ MEGA Alma-Ata**, ул. Розыбакиева, 247а
- **ТРЦ MEGA Park**, ул. Макатаева, 127
- **ТК «Армада»**, ул. Кабдолова, 1
- **Университет «Туран»** ул. Сатпаева, 16-18-18а,
- **Гимназия № 15 ул.** Гоголя, 133,
- **Университет КИМЭП** пр. Абая, 2,
- 11. **ТЦ «Променад»**, пр. Абая, 44/а
- **Setek Technology** – компания установила экокбокс для сбора электронных отходов (преимущественно батареек) в своем головном офисе. По мере накопления вторсырья отправляют в компанию «ПромТехноРесурс», которая работает с юридическими лицами по утилизации вторсырья.

Рамазан НУАЛИ,
Ақпараттық және телекоммуникациялық
технологиялар институтының студенті

АСЫЛ АНАМ

*Асылым,ардағым, арманым,
Жырымды өзіңе арнадым.
Түн сайын ұйқыңды төрт бөлдің,
Тербетіп, ататын таңдарың .
өмірге әкелген,мәпелеп,*

*Бұл күнге жеткіздің жетелеп..
Ақ түсті шашыңа бізді ойлап,,
Ақ сүтіңді ақтайық еселеп. .*

*Ананы сыйлаған халықпыз,,
Сондықтан мейрімге қанықпыз.
Сендегі мейірмен, пейілмен,
Азамат болыпта қалыппыз.*

*Үйімнің киесі, байлығым,,
Шуағын төгетін, ай-күнім..
Өзің деп өлеңім өрілген,
Ақ құсын тербеген айдыным.*

5 УНИКАЛЬНЫХ МЕСТ В КАЗАХСТАНЕ, КОТОРЫЕ ДОЛЖЕН ПОСЕТИТЬ КАЖДЫЙ

Вовсе не обязательно ездить куда-то далеко в поисках красивых видов с интересными историями. Мы сделали подборку завораживающих и представляющих историческую ценность мест (и это далеко не предел), которые должен в реальности увидеть каждый казахстанец.

1 ПИК ХАН-ТЕНГРИ

Пик Хан-Тенгри наивысшая точка Казахстана, одна из красивейших вершин в мире из-за ее мраморной вершины и славящаяся необыкновенной живописностью. Тянь-Шань достигает в высоту 7 тыс. метров и простирается на границе Казахстана, Кыргызстана и Китая. Древние тюрки называли пик «Повелителем неба» и на протяжении тысячелетия он являлся священным, с ним связано множество легенд и верований. На вершине стремится побывать каждый уважающий себя альпинист. Но не обязательно покорять гору, можно просто прогуляться по живописным горным долинам с множеством озер и рек.

2 УНГУРТАС

Унгуртас – энергетическая точка, которую называют «Пупом Земли». Находится примерно в 100 км от Алматы. Шаманы уверены в том, что в пещерах открывается портал в потусторонний мир. Парапсихологи и эзотерики считают, что излучение способно благотворно влиять на биополе человека – очищать и усиливать его. Такие же излучения наблюдаются в Приморье, Карелии, Египте и на Тибете. Паломники во всего мира съезжаются в святое место, чтобы излечиться от телесных и духовных недугов. Согласно самой древней легенде, на Унгуртасе умер последний дракон. Большая плита, выступающая над склоном, его окаменевшее крыло. Подпорки здесь установлены для безопасности, но они не держат плиту.

3 ПЕЩЕРА «АК МЕЧЕТЬ»

Подземная пещера «Ак Мечеть» расположена в Алгабаском районе Южно-Казахстанской области. Она представляет собой большой зал длиной 150 м, шириной около 65 м, высотой около 30 м, образовавшийся в известняках юго-восточных склонов хребта Каратау. Открывающаяся из пещеры панорама напоминает шанырак юрты. Сверху впадины нет ни единого дерева в радиусе нескольких километров, тогда как в пещере находится настоящий оазис. Байдибекская впадина является одним из самых загадочных и таинственных мест Южного Казахстана.

4 ПОЮЩИЕ БАРХАНЫ

Поющий бархан – уникальное творение природы, шум издаваемый песком и ветром изливается в настоящую песню, которая разносится по всей округе. Барханы расположены в Национальном парке «Алтын Эмель», в 260 км от Алматы. Высота песчаной горы 150 м, а длинна около 3-х км. Это всё не одна гора, а три объединённых вместе. Окружает это чудо каменистая пустыня, поросшая саксаулом и кустами. Песчаная гора за многие тысячелетия не передвинулась и не рассыпалась.

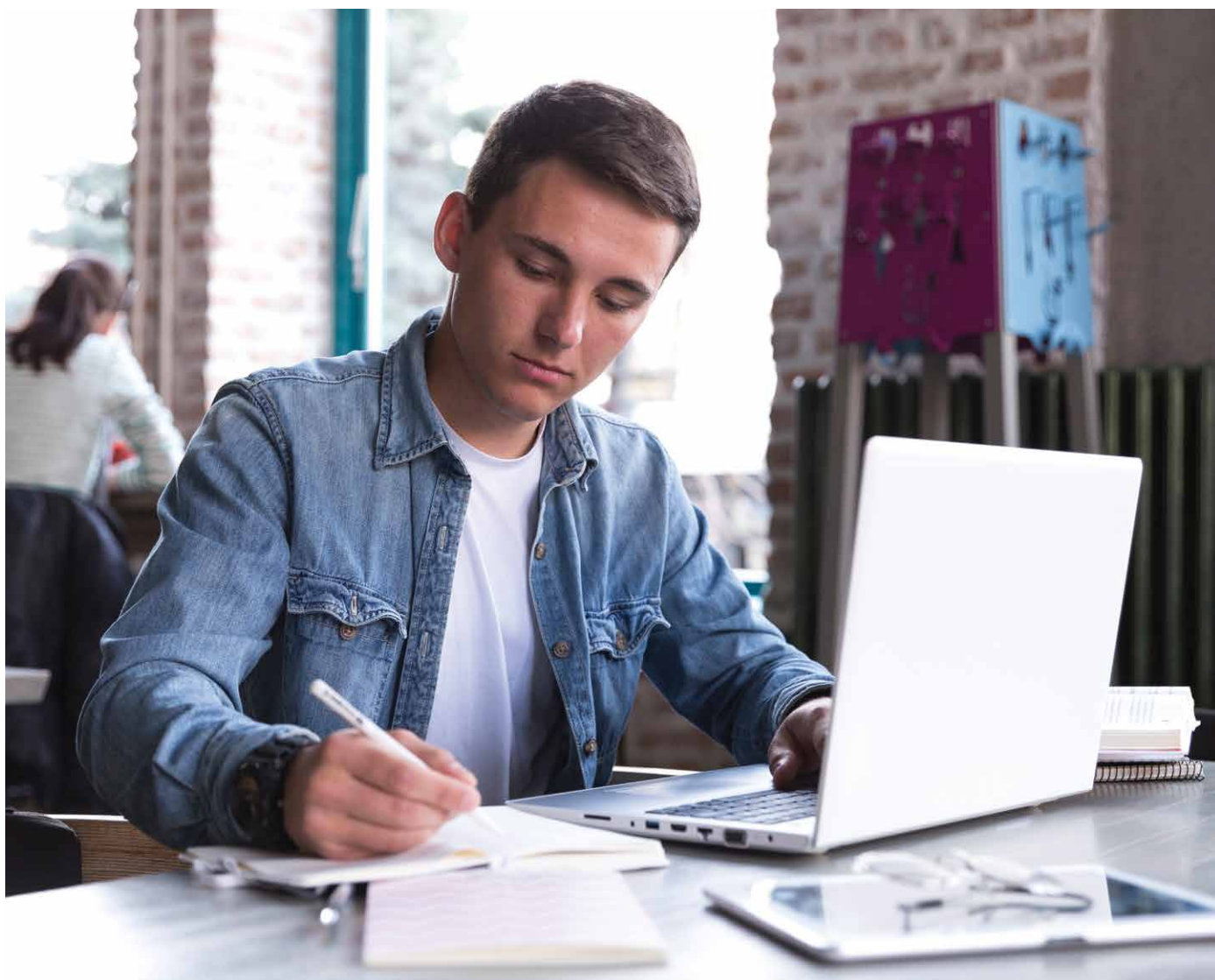
5 ОЗЕРО КАИНДЫ

Затонувший сказочный лес, расположенный в районе села Саты, в Кунгей Алатау. 100-летнее озеро образовалось в результате массивного землетрясения в 1910 году. Произошел огромный оползень, заблокировал ущелье, так и появилась естественная плотина. Постепенно вода поднялась и затопила этот естественный резервуар. Вода в озере Каинды меняет цвет от изумрудного до лазурно голубого. Эта странная окраска вызвана известью и другими минералами, которые оказались в воде ещё сто лет назад. Но как только вы подходите ближе к озеру, вода становится кристально чистой, иногда даже можно увидеть форель, которую запустили в озеро в 1930 году.

СТИПЕНДИАЛЬНЫЕ ПРОГРАММЫ ДЛЯ ЗАРУБЕЖНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Мы составили список доступных грантовых и стипендиальных программ для казахстанцев. Помимо университетских программ есть целый ряд международных стипендий и грантов, которые позволяют пройти обучение бесплатно. Если после бакалавриата ты хочешь продолжить свое postgraduate образование (магистратура и докторантура) в англоязычных странах, этот материал для тебя.

МЕЖДУНАРОДНАЯ СТИПЕНДИЯ «БОЛАШАК»

Как известно, это самый вероятный для казахстанцев способ получения образовательного гранта для учебы на магистратуре и PhD за рубежом. Реализация мероприятий по стипендии «Болашак» осуществляется за счет республиканского бюджета и включает в себя полную оплату расходов, обучения и проживания за границей. Самое главное – это сдать необходимые тесты, иметь GPA не менее 3,3 баллов. Кроме того, стипендиат обязан предоставить в залог недвижимое имущество (принадлежащее на праве собственности Стипендиату, членам его семьи (родителям, супругу/е, детям), а также третьим лицам), оценочная стоимость которого не менее общей стоимости обучения Стипендиата. Более подробную информацию о текущих условиях можно узнать на сайте: bolashak.gov.kz

ПРОГРАММА «FULBRIGHT»

Программа Дж. Вильяма Фулбрайт была основана в 1946 году для продвижения взаимного согласия между американским народом и людьми из разных стран мира. Гранты по программе Фулбрайт присуждаются на основе открытого конкурса. Это способствует честному отбору самых достойных кандидатов и достижению цели данной программы, а именно достижению взаимопонимания и взаимной выгоды путём привнесения вклада для сообществ не только принимающей, но и родной страны. Претенденты могут подавать заявки по любым специальностям, кроме медицинских. Они должны иметь не менее 2 лет стажа работы после окончания университета. Заявки от студентов последних курсов к рассмотрению не принимаются, так же, как и от тех, кто уже получил высшее образование в США. Подробная информация на kz.usembassy.gov

ПРОГРАММА «CHEVENING SCHOLARSHIP»

Британская правительственная стипендия для получения степени магистра в любом университете Великобритании. По своему статусу сравнима с американским Фулбрайтом. Грант Chevening покрывает не только обучение в выбранном стипендиатом вузе, но и проживание в стране в этот период. Для получения стипендии Chevening вам требуется всего лишь два года опыта работы, иметь степень бакалавра, показать должный уровень английского языка, самостоятельно подать заявку на поступление в три университета Великобритании из списка допустимых и быть принятым хотя бы в один из них. Необходимо вернуться в свою страну в течение двух лет после окончания учебы. Программа Chevening принимает такие экзамены, как IELTS, Pearson PTE Academic, TOEFL IBT, Cambridge English Advanced, Trinity ISE II. Детали на сайте: chevening.org.

ПРОГРАММА ФОНДА «OPEC FUND FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT»

Программа предлагает гранты для получения степени магистра представителям развивающихся стран (кроме стран-членов организации ОПЕК/OFID), чтобы они могли продолжить обучение в области развития. Кандидат должен поступить на магистратуру в один из признанных университетов мира на одну из следующих дисциплин: энергетика, транспортные средства, финансы, сельское хозяйство, водное хозяйство, промышленность, медицина, телекоммуникации, образование. Возрастное ограничение, кандидат должен быть возрастом от 23 до 32 лет на момент подачи заявки. Кандидаты должны обладать GPA 3.0 или выше по 4.0-бальной системе оценивания, и должны быть зачислены на магистерскую программу в один из аккредитованных мировых университетов. Детали на сайте: ofid.org

VANIER CANADA GRADUATE SCHOLARSHIPS (VANIER CGS)

Стипендия The Vanier Canada Graduate Scholarships была создана для привлечения лучших студентов со всего мира на обучение в аспирантуре в Канаде, в одном из лучших мировых центров по проведению исследований и высшему образованию. Стипендию могут получить студенты, обучающиеся на программе аспирантуры, или комбинированной программе (MA/PhD или MD/PhD). Претендовать на стипендию могут только те студенты, которые поступили на обучение в один из университетов, который участвует в этой стипендиальной программе. В программе Vanier CGS участвуют только элитные учебные заведения страны. На стипендию могут претендовать студенты в области медицины, естественных наук, инжиниринга, социальных, или гуманитарных наук. Ежегодно стипендию размером в 50,000\$ получают 168 кандидата с Канады и других стран сроком на 3 года. Подробнее о стипендии на сайте организаторов: vanier.gc.ca

WORLD BANK SCHOLARSHIPS PROGRAM

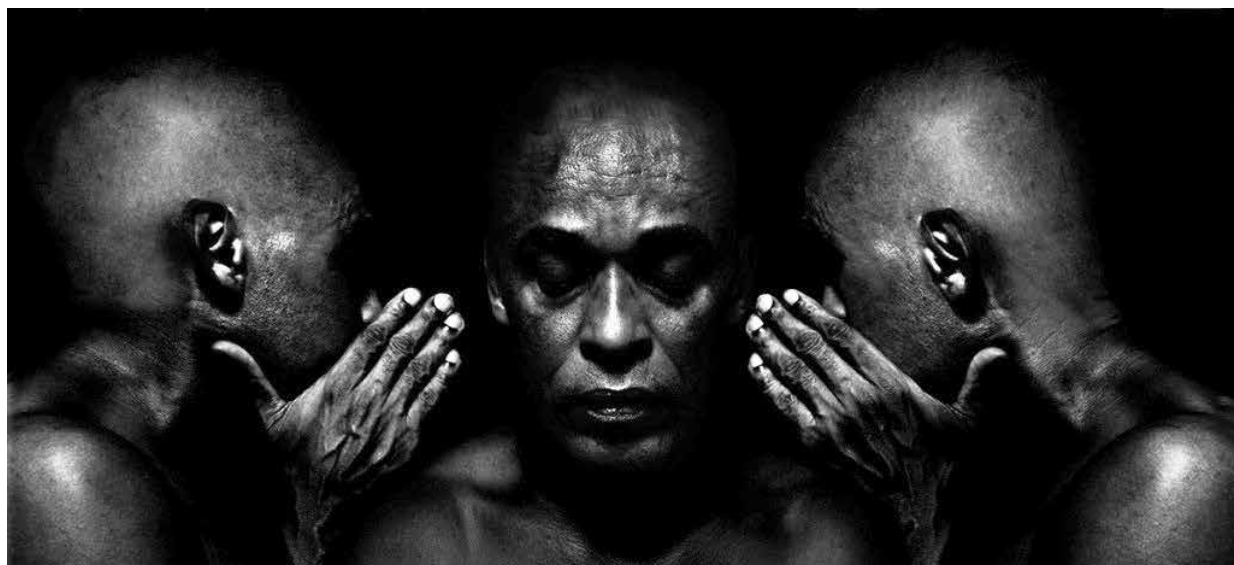
Это стипендиальная программа для магистрантов развивающихся стран, в том числе Центральной Азии. Благодаря инвестициям в образование, программа за 30 лет помогла создать международное сообщество специалистов, что способствовало экономическому росту и общему процветанию. Критерии участия в программе: не иметь двойного гражданства; иметь степень бакалавра, полученную не менее чем за 3 года до даты окончания срока подачи заявок; иметь более 3 лет опыта работы по специальности на момент подачи заявки на стипендию; кандидат не должен находиться в той же стране, где и университет; не быть сотрудником или родственником сотрудника Всемирного банка; знание английского языка. Подробная информация на сайте: worldbank.org.

INTERNATIONAL COMPETITIONS FOR STUDENTS

We published the most interesting information about the opportunities, which significantly affect your portfolio and would allow you to win prizes!

Independent Social Research Foundation (ISRF) ESSAY COMPETITIONS

The Independent Social Research Foundation wishes to support independent-minded researchers to explore and present original research ideas which take new approaches, and suggest new solutions, to real world social problems. The Independent Social Research Foundation (ISRF) and the Journal for the Theory of Social Behaviour (JTSB) intend to award a prize of EUR 7,000 for the best essay on a topic within the area of social behaviour and its investigation. Authors are free to choose the topic they wish to write on, and their title. Authors are free to choose the topic they wish to write on, and their title.

Deadline: 31st March, 2020

FlatPyramid 3D Scholarship Offer

FlatPyramid is offering a 3D Scholarship to anyone interested in Computer Graphics and or related fields of study. It is our way to give back to the community and encourage growth and development in the 3d industry. Anyone studying 2d or 3d Computer graphics, Animation, Designs, Arts Engineering Designs. Basically, aspiring 3d Artists, 3d Modelers, CG professionals, Animators, Designers, Graphics persons, etc. Create an account on FlatPyramid and publish any number of your 3d models on the site for sale or for Free. Send us an email

to scholarship@flatpyramid.com with your full name and link to your profile on the site. Visit: www.flatpyramid.com
Deadline: Scholarship has no deadline. At the end of each quarter, we will award one lucky winner a scholarship.

SMITHSONIAN Foto-competition

What does an award-winning photograph look like? It can range from an captivating portrait of a family member to a moon-drenched landscape to movement captured at just the right time. Grand Prize winner: \$2,500, plus a trip to Casa Ybel Resort on Sanibel Island sponsored by The Beaches of Fort Myers & Sanibel. Category winners: \$500 Readers' Choice winner: \$500. Smithsonian.com's 17th Annual Photo Contest begins April 2, 2019, and ends November 30, 2019, at 5:00 PM Eastern Standard Time. By submitting an entry, each contestant agrees to the rules of the contest and states that he or she is 18 years old or older.

Deadline: by 5:00 PM Eastern Standard Time on November 30, 2019

Allard Prize Photography Competition

The bi-annual Allard Prize Photography Competition, which recognizes photographic excellence reflecting

the ideals of the Allard Prize, is adjudicated by the Allard Prize Committee and Maxe Fisher, Associate Professor, Faculty of Design + Dynamic Media, Emily Carr University of Art + Design. Each winning photograph will receive CAD \$1,000 and be featured on the Allard Prize website, with a brief description and the photographer's name, for six months. Winning entries will be archived as a past winner on the website afterward. The full terms and conditions can be reviewed [here](#). Entries should reflect themes of courage and leadership in combating corruption, especially through promoting transparency, accountability, the rule of law, and of human rights and/or anti-corruption generally.

Winners are selected twice a year, shortly following the submission deadlines of May 1st and November 1st. Winning photographs are announced on our galleries page and promoted on our social media channels.

IAEA Launches Essay Competition for Students and Early Career Professionals

The contest is part of the IAEA's International Conference on Nuclear Security: Sustaining and Strengthening Efforts, taking place from 10 to 14 February, 2020 at IAEA headquarters in Vienna.

The essays can be submitted in any of the official IAEA languages (Arabic, Chinese, English, French, Russian, and Spanish).

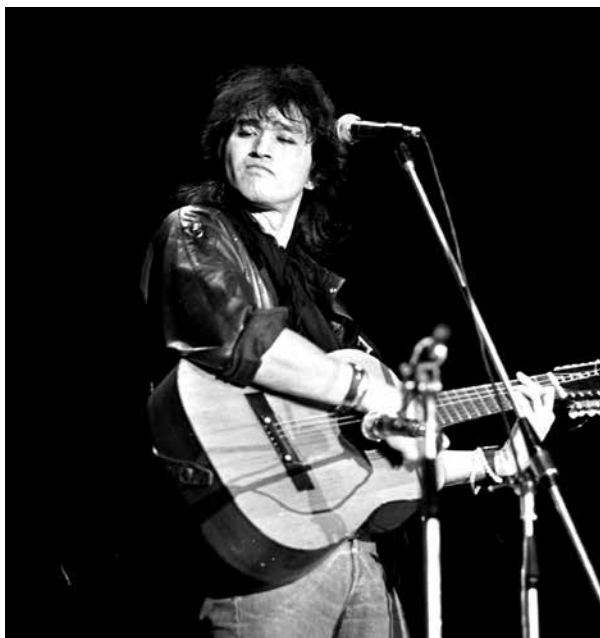
Three finalists will be announced by 31 October 2019. They will each receive a cash prize of €2000 and a certificate signed by IAEA Director General Yukiya Amano. Through the Conference, the IAEA will raise awareness to maintain and further strengthen national nuclear security regimes, review the status of nuclear security efforts, promote IAEA nuclear security guidance and good practices and discuss further enhancements of IAEA nuclear security activities as well as the central role of the IAEA.

LEGENDARY VIKTOR TSOI'S MUSIC

Viktor Tsoi (21 June 1962 – 15 August 1990) was a Soviet singer and songwriter who co-founded Kino, one of the most popular and musically influential bands in the history of Russian music.

He died at the age of 28 and became a true symbol of the Perestroika during the late Soviet Union. He remains a cult figure many years after his death and his songs are still being performed by rock and street musicians throughout Russia. The Russian music streaming service Yandex Music has counted that songs of Viktor Tsoi were listened to for a combined total of more than 1,000 years on the service. Songs by Tsoi and his group Kino not only play on loop on many radio stations, they are also regularly performed by popular Russian singers. Many in Kino's fan army still refuses to accept his death and believes, as it was in 1990s, that «Tsoi lives!»

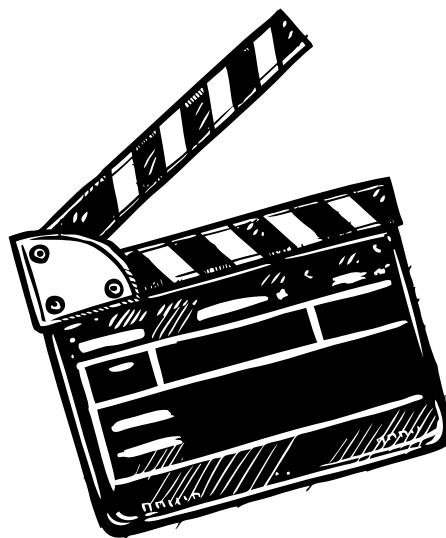

- The most iconic song of that time – “Changes!” – was written by Tsoi and was a rallying call for political reform in a bid to break the shackles of Soviet life. “Changes!” was first performed in 1986 and the song’s success was boosted a year later after the release of the film Assa – which includes a performance of the track by Tsoi himself. The song was soon referred to as the “Perestroika anthem.” Soviet leader Mikhail Gorbachev said the tune “reflected the nation’s desire for change,” when talking about what sparked Soviet reforms.

- The authorities didn’t smile too favorably on rock music during the time of the Perestroika, which only increased Tsoi’s rebellious allure in the eyes of Russia’s youth. When rock music was eventually viewed in a more sympathetic light by the government, musicians were granted access to the mass media and became true idols - almost overnight - for the late Soviet youth.

- Tsoi’s passion for music was somewhat subdued by the Soviet rule and he started working at the boiler station to stay out of trouble. In the Soviet Union unemployment was officially and theoretically eliminated. Those who refused to work were criminally charged with “social parasitism.” Russian poet Josif Brodsky, who was awarded the 1987 Nobel Prize in Literature, was charged with this offense. In order to avoid the same fate, many Soviet non-conformists worked as janitors or stokers. Later, “Kamchatka” was transformed into a Tsoi museum.

4 YOUNG KAZAKHSTANI FILMMAKERS WHOSE VIDEOS YOU SHOULD SEE

AKSH BEIBIT

23-year-old guy from Karaganda, who is not afraid to express his point of view in instagram, and makes interesting videos. All of his videos were made on the 7th iPhone.

How did it all begin?

From the moment he first watched Star Wars. It was in the primary school. After that, his whole life turned upside down. And now he loves the movie, incredibly admires the entire film industry. As he think, the ability to build dialogues, twist stories and shoot the scene from the right angle - this is the magic of cinema.

SANZHAR BEKZHANOV

Sanjar makes non-commercial short films that make you think about important things. In 2016, the young filmmaker was selected to participate in the Cannes Film Festival.

How did it all begin?

Since childhood, he wanted to act in films and he liked to perform on stage, he loved to parody. School productions were few, but he plunged into them completely. I wanted to enter acting skills abroad, but my mother persuaded to go to the director. One of the main arguments was that you can play in your movies.

VOLOGIN VITALY

Being a logistics specialist, Vitaly decided to try shooting. And did not regret it! Today, a young filmmaker makes videos on a professional level.

How did it all begin?

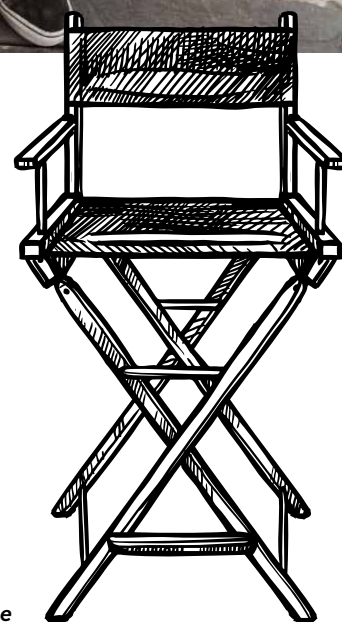
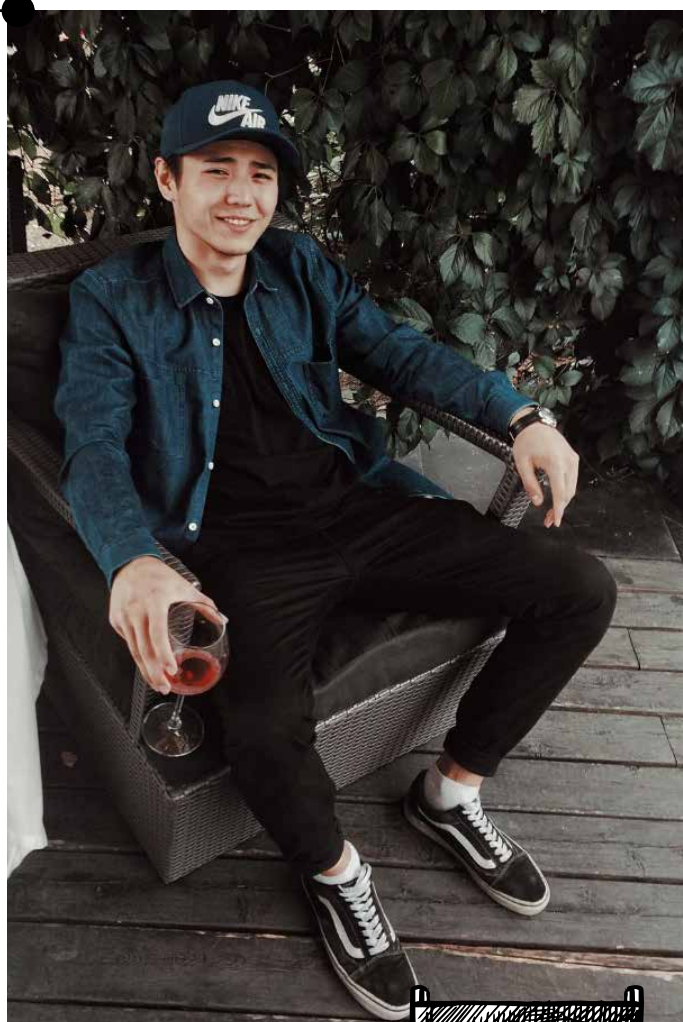
It all started in the first year. At that time, he was fond of photography and was on the campaign team of the university. On the open day their video maker fell ill and he volunteered to help. Filmed and everyone liked it. After that, orders from various student clubs fell down and he decided to get serious about it. Now he is shooting commercials and working in his own production studio «Corvus».

BEKTAY AZHIBEKOV

Bekentai made commercial commercials for a long time and didn't even think about the role of the filmmaker. Having tried once, he was very inspired by this. Son Pascal and Medet Shayakhmetov supported him in the creation of the first short film.

How did it all begin?

He was 11 years old when he watched the movie «Racketeer» and made a parody with friends. Further engaged in vandalism, dancing and riding a skateboard. But whatever he did, he always tried to shoot something for memory. Once he took an advertisement where he had to work with the emotions of the actors. He asked one guy to show the character in the way he wanted. After the release of the video, he realized that everything turned out as he had intended. It was an inspiration for studying directing.

Information taken from: the steppe

TOP-5 KAZAKHSTAN ARTISTS WHO SHOULD BE IN YOUR PLAYLIST

Young, progressive and beautiful - this is a new generation of musicians who make cool music.

RAKHIM

Genre: indie, pop

For fans: Lana Del Rey, Florence + The Machine

Why you should pay attention: 21-year-old girl from Almaty creates high-quality indie music, sometimes accompanied by vocals. Member of the label "Blood with Milk". At the age of 16 her interest in music began to appear. She just wanted to write and create something new. She plays bass, piano, drums and sings.

Required listening: CHINO, Prayed of love

FARLEON

Genre: electronic music

For fans: Daft Punk, Justice, Wolfgang Gartner

Why pay attention: In 2012, Farleon released the debut EP Millenium on the little-known Canadian label Funkk Sound Recordings. Millenium is in the top five releases of the week according to the American electronic music portal Beatport. In 2013, his remix of Martin Solveig - The Night Out became one of the most popular remixes on SoundCloud, along with A-Track and Madeon remixes. He likes to make different music. He will not put himself in a certain direction. But because of the great love of funk and disco, often uses elements of these particular genres.

Required listening: Tell me, The night out, Get up

MASLO CHERNOGO TMINA (BLACK CUMIN OIL)**Genre:** Country, Rap, Jazz**For fans:** Scriptonite, Portishead, James Brown

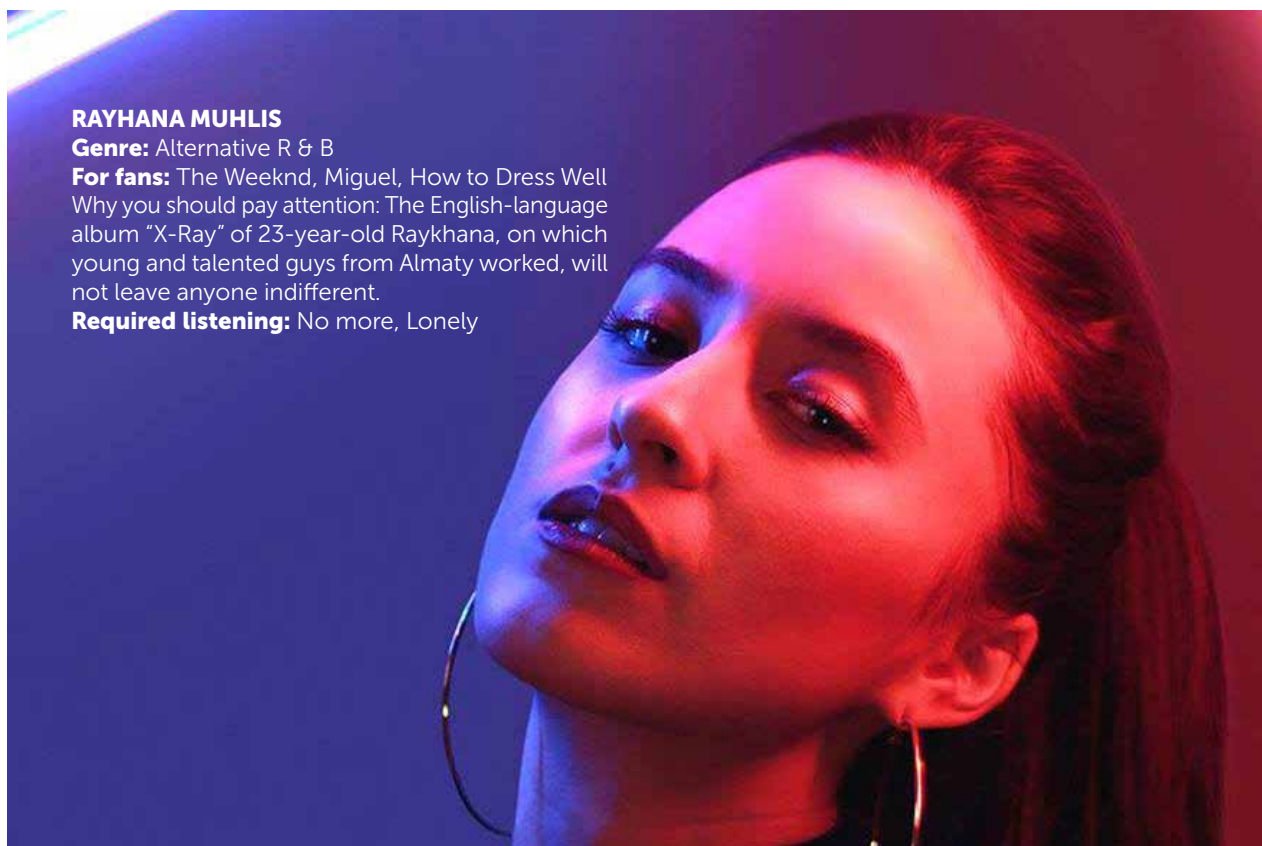
Why you should pay attention: The first about the MCT told the rapper Husky. "I enjoy it," he wrote in his public post, posting two clips there. "I want you too." MCT tracks are demolished by a wave of sound. This is a very melancholic music, strung on a trip-hop rod - nervous, not in a hurry, but very beautiful. Once he read about Maslow's pyramid, and then he saw black cumin oil on his home shelf. Then he understood that the name sounds noble. His music treats like black cumin oil.

Required to audition: Dance, Presidential Administration**ARIKAKITO****Genre:** electronic music**For fans:** Martin Garrix, Tiesto, Steve Aoki, David Guetta, Brooks

Why pay attention: Young EDM is a producer from Kazakhstan who received support from Steve Aoki, Tiesto, David Guetta, Showtek and other world DJs. In 2011, he was engaged in «tectonics» and he became interested in how to make music for dancing. The cousin told him about the FL Studio program and downloaded it to the USB flash drive.

Required listening: Save me, Wicked one, Underground**RAYHANA MUHLIS****Genre:** Alternative R & B

For fans: The Weeknd, Miguel, How to Dress Well
Why you should pay attention: The English-language album "X-Ray" of 23-year-old Raykhana, on which young and talented guys from Almaty worked, will not leave anyone indifferent.

Required listening: No more, Lonely

SATBAEV UNIVERSITY

MASLO CHERNOGO TMINA (BLACK CUMIN OIL)**Genre:** Country, Rap, Jazz**For fans:** Scriptonite, Portishead, James Brown

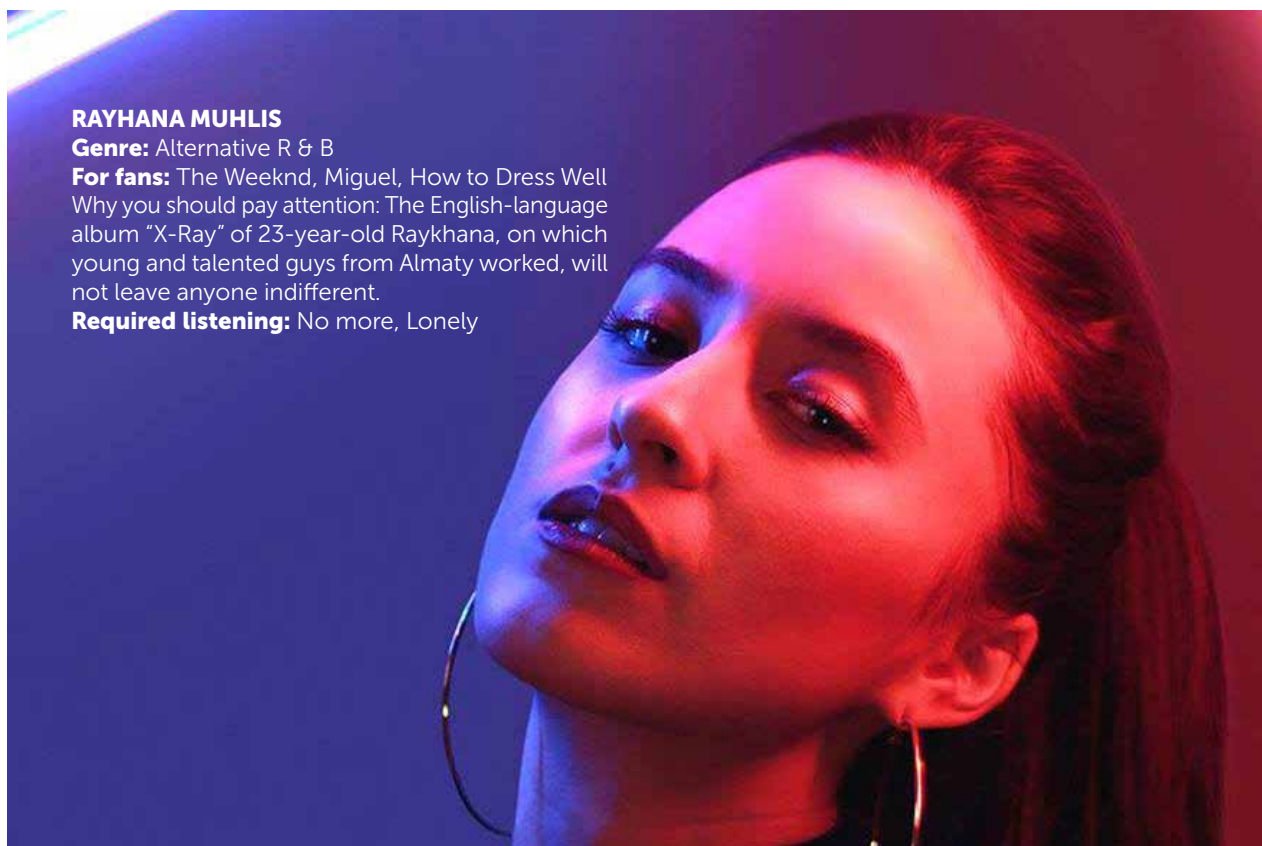
Why you should pay attention: The first about the MCT told the rapper Husky. "I enjoy it," he wrote in his public post, posting two clips there. "I want you too." MCT tracks are demolished by a wave of sound. This is a very melancholic music, strung on a trip-hop rod - nervous, not in a hurry, but very beautiful. Once he read about Maslow's pyramid, and then he saw black cumin oil on his home shelf. Then he understood that the name sounds noble. His music treats like black cumin oil.

Required to audition: Dance, Presidential Administration**ARIKAKITO****Genre:** electronic music**For fans:** Martin Garrix, Tiesto, Steve Aoki, David Guetta, Brooks

Why pay attention: Young EDM is a producer from Kazakhstan who received support from Steve Aoki, Tiesto, David Guetta, Showtek and other world DJs. In 2011, he was engaged in «tectonics» and he became interested in how to make music for dancing. The cousin told him about the FL Studio program and downloaded it to the USB flash drive.

Required listening: Save me, Wicked one, Underground**RAYHANA MUHLIS****Genre:** Alternative R & B

For fans: The Weeknd, Miguel, How to Dress Well
Why you should pay attention: The English-language album "X-Ray" of 23-year-old Raykhana, on which young and talented guys from Almaty worked, will not leave anyone indifferent.

Required listening: No more, Lonely

СӘТБАЕВ
УНИВЕРСИТЕТИ

SATBAYEV
UNIVERSITY

KAZAKHSTAN YOUTH MAGAZINE

UNIQUM[®]

№9 (55) МАЙ - ИЮНЬ

СВ

